

ເສດຖະກິດໝູນວຽນ

ມີໂອກາດຫຍັງແດ່ສໍາລັບສປປລາວ ?

ຈັດພິມເລີຍແຜ່ໂດຍ:

ມູນນິທິ Hanns Seidel (HSF)

ຫ້ອງການລະດັບພາກພື້ນ

60 Ly Thai To

ຮ່າໂນ້ຍ 100000

ຄວາມຄິດເຫັນທີ່ໄດ້ສະແດງອອກຢູ່ນີ້ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງສະທ້ອນເຖິງຄວາມຄິດເຫັນຂອງບັນດາຜູ້ຮ່ວມຈັດຕັ້ງ, ຜູ້ຈັດພິມ ຫຼື ບັນນາທິການຂອງເອກະສານນີ້.

ເສດຖະກິດໝູນວຽນ
ມີໂອກາດຫຍັງແດ່ສຳລັບສປປລາວ ?
 ຜູ້ຂຽນ:
 Magnus BENGTTSSON

ການອະນຸຍາດ ແລະ ສິດທິ

ວຽກນີ້ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດພາຍໃຕ້ໃບອະນຸຍາດສາກົນ Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0

ທ່ານມີອິດສະລະທີ່ຈະ:

- ແປງປັນ** - ສຳເນົາ ແລະ ແຈກຢາຍໃໝ່ເອກະສານເປັນສື່ກາງ ຫຼື ໃນຮູບແບບໃດກໍໄດ້
- ສະແດງເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ** - ທ່ານຕ້ອງໃຫ້ ຊື່ສຽງທີ່ເໝາະສົມ, ໃຫ້ລິ້ງເຊື່ອມຕໍ່ກັບໃບອະນຸຍາດ, ແລະ ຊື່ບອກວ່າມີການປ່ຽນແປງປ່ອນໃດແດ່. ທ່ານອາດຈະເຮັດໄດ້ໃນລັກສະນະທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນໃນວິທີທີ່ຊີ້ບອກວ່າຜູ້ອະນຸຍາດຮັບຮອງທ່ານ ຫຼື ການນຳໃຊ້ຂອງທ່ານ..
- ບໍ່ແມ່ນເລື່ອການຄ້າ** - ທ່ານບໍ່ສາມາດໃຊ້ເອກະສານນີ້ ໃນວັດຖຸປະສົງເລື່ອການຄ້າ.
- ບໍ່ມີການປັບປ່ຽນ** – ຖ້າທ່ານ ແປງ, ປ່ຽນແປງ, ຫຼື ສ້າງຂຶ້ນ ຈາກເອກະສານນີ້, ທ່ານບໍ່ສາມາດແຈກຢາຍເອກະສານທີ່ໄດ້ດັດແກ້.
- ບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດເພີ່ມເຕີມ** - ທ່ານບໍ່ສາມາດບັງຄັບໃຊ້ຂໍ້ກຳນົດທາງກົດໝາຍ ຫຼື ມາດຕະການທາງດ້ານເຕັກນິກ ທີ່ຈຳກັດຄົນອື່ນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍບໍ່ໃຫ້ດຳເນີນການໃດໆຕໍ່ການອະນຸມັດໃຫ້ອອກໃບອະນຸຍາດ.

ເສດຖະກິດໝູນວຽນ

ມີໂອກາດຫຍັງແດ່ສໍາລັບສປປລາວ ?

ສາລະບານ

1. ພາກສະເໜີ	3
2. ບັນດາແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ	4
3. ສະພາບການ ແລະ ທ່າອ່ຽງໃນປະຈຸບັນຂອງສປປລາວ	8
4. ປະສິບການສາກົນໃນເສດຖະກິດໝູນວຽນ	11
4.1 ສະຫະພາບເອີຣົບ	12
4.2 ສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ	13
4.3 ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ.....	15
4.4 ບັນດາປະເທດອາຊຽນ	15
4.5 ປະສິບການທົ່ວໄປຂອງປະເທດອື່ນ	16
5. ກາລະໂອກາດເພື່ອສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງໃຫ້ມີການໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນໃນສປປລາວ	17
5.1 ບັນດາຄວາມສ່ຽງ ຖ້າບໍ່ຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນ	17
5.2 ກາລະໂອກາດໃນບັນດາຂະແໜງການໃຫຍ່.....	18
5.3 ດ້ານການສຶກສາໃນຖານະເປັນຜູ້ຂັບເຄື່ອນເສດຖະກິດໝູນວຽນ	25
5.4 ເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ການປະຕິວັດອຸດສາຫະກຳຄັ້ງທີ 4	27
6. ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະ	28
6.1 ສໍາລັບ NSEDP ຄັ້ງທີ 9 ຂອງສປປລາວ.....	28
6.2 ສໍາລັບກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປເພື່ອກະກຽມການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະ ກິດໝູນວຽນ	30

1. ພາກສະເໜີ

ປະຈຸບັນນີ້, ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ ພວມຮ່າງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (NSED) ຄັ້ງທີ 9 ຊຶ່ງຈະເປັນທິດທາງໃຫ້ແກ່ວຽກງານພັດທະນາຂອງປະເທດໃນໄລຍະ 2021-2025 ແລະ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ຈະລຸດພື້ນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ (LDC). ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ສປປລາວມີລະດັບການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດສູງທີ່ສຸດໃນໂລກ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນ, ການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານການກໍ່ສ້າງຢ່າງໄວວາ, ການເຕີບໂຕດ້ານການທ່ອງທ່ຽວ, ແລະ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ການພັດທະນາເສດຖະກິດຢ່າງໄວວາໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວຫຼາຍຄົນມີລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ກໍຍັງເພີ່ມຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດຂອງປະເທດອີກດ້ວຍ.

ລັດຖະບານສປປລາວໄດ້ສະແດງເຈດຕະນາເພື່ອບັນລຸເຖິງການພັດທະນາທີ່ສົມດູນ ແລະ ແບບຍືນຍົງ. ຕົວຢ່າງ: ລັດຖະບານສປປລາວໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມມຸ່ງໝັ້ນທີ່ໜັກແໜ້ນຕໍ່ວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງສະຫະປະຊາຊາດ 2030; ສປປລາວແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທຳອິດທີ່ໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ເຂົ້າໃນການວາງແຜນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ; ສປປລາວຍັງເປັນປະເທດທຳອິດໃນອາຊີທີ່ໄດ້ຍື່ນສະເໜີແຜນງານແຫ່ງຊາດການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ (NDC) ຕໍ່ກອບສິນທິ ສັນຍາຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC) ແລະ ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ລັດຖະບານໄດ້ດຳເນີນການຢ່າງຕັ້ງໜ້າເພື່ອປະຕິບັດຕາມຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງຕົນໃນດ້ານດິນຟ້າອາກາດ.¹ ເປັນເວລາດົນນານມາແລ້ວທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຮ້ອງຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກຫຼາກຫຼາຍຄູ່ຮ່ວມງານກ່ຽວກັບວິທີການຄຸ້ມຄອງມໍລະດົກທາງທຳມະຊາດຂອງຕົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອບ້ອງກັນການເຊື່ອມໂຊມຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ລັດຖະບານໄດ້ສະແດງຄວາມສົນໃຈຕໍ່ແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ດຽວນີ້ ພວມຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີການນຳໃຊ້ແນວຄິດດັ່ງກ່າວໃຫ້ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການວາງແຜນການ ແລະ ການສ້າງນະໂຍບາຍ.

ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຈະຊ່ວຍໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໄລຍະ 10 ປີ (2016-2025) ຊຶ່ງ 1 ໃນ 7 ຍຸດທະສາດ ເນັ້ນໜັກເຖິງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ. ຍັງຄາດວ່າການລວມເອົາວິທີການເສດຖະກິດໝູນວຽນເຂົ້າໃນ NSED ຄັ້ງທີ 9 ຈະຊ່ວຍໃຫ້ສປປລາວມີຄວາມຄືບໜ້າໃນຫຼາຍດ້ານຂອງ SDGs.² ການຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ສປປລາວບັນລຸເປົ້າໝາຍ NDC ຂອງຕົນອີກດ້ວຍ³.

¹ A Vongvisouk, T., Thongmanivong, S., Komany, S., Inthaboualy, I., Pham, T.T., Moeliono, M., Bong, I.W. & Phompila, C. (2020). ແຜນງານແຫ່ງຊາດການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC): ຄວາມຄືບໜ້າ, ໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນຂະແໜງປ່າໄມ້, ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ສາກົນ (CIFOR). ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່: <https://www.cifor.org/knowledge/publication/7557/>

² Schroeder, P., Anggraeni, K., & Weber, U. (2019). ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຂອງການປະຕິບັດຕົວຈິງດ້ານເສດຖະກິດຮອບວຽນກັບເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ວາລະສານນິເວດວິທະຍາອຸດສາຫະກຳ, 23(1), 77-95.

³ Ellen MacArthur Foundation (2019). ການປະກອບເປັນຮູບພາບຄົບຖ້ວນສົມບູນ: ວິທີການທີ່ເສດຖະກິດຮອບວຽນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/our-work/activities/climate-change>

ເອກະສານສະບັບນີ້ມີຈຸດປະສົງເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການຮ່າງ NSEDP ຄັ້ງທີ 9 ກ່ຽວກັບວິທີການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງບັນດາແນວຄິດ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ເອກະສານສະບັບນີ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນເປັນວິທີການໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເປັນຫຍັງວິທີການນີ້ຈຶ່ງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ສປປລາວໃນເວລານີ້ ແລະ ໃຫ້ຄໍາເຫັນກ່ຽວກັບວິທີທີ່ລັດຖະບານສາມາດດໍາເນີນການເພື່ອສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງດ້ານເສດຖະກິດໝູນວຽນ ໃນຂະແໜງການຕົ້ນຕໍໄດ້ຄືແນວໃດ.

2. ບັນດາແນວຄວາມຄິດ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ

ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໝູນວຽນໄດ້ດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ຜູ້ນໍາດ້ານທຸລະກິດເຊັ່ນກັນ. ຫຼາຍປະເທດໄດ້ນໍາໃຊ້ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານເພື່ອສົ່ງເສີມການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ມີຫຼາຍບໍລິສັດທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນພວມພັດທະນາການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນດ້ວຍການອອກແບບຜະລິດຕະພັນໃໝ່ ຫຼື ການປະຕິຮູບວິທີການທີ່ພວກເຂົາສ້າງຄ່ານິຍົມໃຫ້ແກ່ລູກຄ້າ.

ມີຫຼາຍເຫດຜົນທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງເສດຖະກິດໝູນວຽນທີ່ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງແຂງແຮງ ແລະ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ທໍາອິດ, ແນວຄວາມຄິດພື້ນຖານຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນມີຄວາມຕັ້ງໃຈ ແລະ ສີ່ສານໄດ້ງ່າຍ. ສາມາດສະຫຼຸບໂດຍຫຍໍ້ວ່າການຫັນປ່ຽນຈາກຮູບແບບເສດຖະກິດເປັນເສັ້ນຍາວທີ່ຜະລິດເປັນຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆຈາກຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແລ້ວກາຍເປັນສິ່ງເສດເຫຼືອຢ່າງໄວວາ - ຮູບແບບການຜະລິດແບບ (ເອົາມາ-ຜະລິດ-ກໍາຈັດ) - ໄປສູ່ຮູບແບບໝູນວຽນທີ່ເປັນທາງເລືອກທີ່ມີການອອກແບບຜະລິດຕະພັນ, ການປະຕິບັດຕົວຈິງດ້ານທຸລະກິດ, ແລະ ນິໄສຂອງຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ຮັກສາຊັບພະຍາກອນຄົງໄວ້ໃນເສດຖະກິດໃຫ້ດົນນານເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສ້າງມູນຄ່າໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ອັນທີ 2, ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ພື້ນຖານເສດຖະກິດໝູນວຽນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີນະວັດຕະກໍາ ແລະ ຄວາມເປັນຜູ້ປະກອບການຊຶ່ງເປັນການສ້າງໂອກາດໃໝ່ດ້ານທຸລະກິດ, ເຮັດໃຫ້ວິທີການດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ດຶງດູດໃຈຕໍ່ພາກເອກະຊົນ. ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການຜະລິດສິ່ງເສດເຫຼືອໃຫ້ໜ້ອຍລົງກໍ່ອາດຈະເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນສໍາລັບທຸລະກິດ. ຕົວຢ່າງ: ການຮັບຮອງເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນສະຫະພາບເອີຣົບ (EU) ຄາດວ່າຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ການປະຢັດຕົ້ນທຶນປະມານຈາກ 340 ເຖິງ 630 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ⁴. ອັນທີ 3, ດ້ວຍການສຸມໃສ່ວັດສະດຸ, ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງດ້ານທຸລະກິດ, ເສດຖະກິດໝູນວຽນໄດ້ສະເໜີວິ ທິການທີ່ສາມາດດໍາເນີນການໄດ້ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານຂອງປະເທດຕ່າງໆມີຄວາມສົນໃຈ. ໂອກາດໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມເຕີມ. ຕົວຢ່າງ: ອົງການແຮງງານສາກົນ (ILO) ຄາດຄະເນວ່າ ໃນປີ 2030ນີ້ສາມາດຄາດຫວັງໄດ້ວ່າຈະມີການເຕີບໂຕສູດທິຂອງ 6 ລ້ານວຽກໃນທົ່ວໂລກ, ໂດຍສະເພາະໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຄືນໃໝ່, ແລະ ຂະແໜງບໍລິການ, ຮູບແບບການສ້ອມແປງ ແລະ ການເຊົ່າຕ່າງໆ⁵. ທໍາແຮງຂອງການສ້າງໂອກາດການຈ້າງງານແບບເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຫຼາຍຂຶ້ນໃນແບບ “ທວນກະແສນໍ້າ (upstream)” ໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ; ໂດຍການຄາດຄະເນບາງຢ່າງ, ການນໍາໃຊ້ຄືນໃໝ່,

⁴ Ellen MacArthur Foundation (2012). ກ້ວໄປສູ່ເສດຖະກິດຮອບວຽນ 1: ເຫດຜົນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ດ້ານທຸລະກິດສໍາລັບການຫັນປ່ຽນແບບເລັ່ງລັດ. ມີໃນ: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/towards-the-circular-economy-vol-1-an-economic-and-business-rationale-for-an-accelerated-transition>

⁵ ILO (2018). ການຄາດຄະເນດ້ານສັງຄົມດ້ານການມີວຽກເຮັດງານທໍາຂອງໂລກປີ 2018: ຄວາມເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມກັບການມີວຽກເຮັດງານທໍາ, ນະຄອນເຈນີວາ: ອົງການແຮງງານສາກົນ. ມີໃນ: https://www.ilo.org/weso-greening/documents/WESO_Greening_EN_web2.pdf

ການໃຫ້ເຊົ່າ, ການສ້ອມແປງ ແລະ ການຜະລິດຄືນໃໝ່ ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳລື່ນການບໍາບັດ, ການກຳຈັດ ແລະ ການນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່ສິ່ງເສດເຫຼືອຕ່າງໆໄດ້ເຖິງ 4 ເທົ່າ.⁶

ບໍ່ຄວນເຂົ້າໃຈວ່າເສດຖະກິດໝູນວຽນເປັນນະໂຍບາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕ່ວ່າເປັນໂຄງການທີ່ມີວິໄສທັດໃນການ ຫັນປ່ຽນຄວາມສິວິໄລດ້ານອຸດສາຫະກຳໃນປະຈຸບັນໄປສູ່ຂັ້ນຕອນທີ່ກ້າວໜ້າກວ່າຊຶ່ງສາມາດບັນລຸເຖິງສະຫວັດດີ ພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງມະນຸດໄດ້ດ້ວຍວິທີການພາຍໃນໜ່ວຍໂລກເອງ. ປະຈຸບັນນີ້, ສັງຄົມມະນຸດພວມນຳ ໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນຂອງໜ່ວຍໂລກນີ້ຫຼາຍເກີນໄປ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດສິ່ງເສດເຫຼືອຫຼາຍຂຶ້ນ, ລວມທັງທາດອາຍພິດ ເຮືອນແກ້ວ ແລະ ມົນລະພິດຊຶ່ງຫຼາຍເກີນກວ່າລະບົບທຳມະຊາດສາມາດຈັດການໄດ້ ຊຶ່ງເປັນສະຖານະການແບບບໍ່ ຍືນຍົງພວມສ້າງຄວາມສ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ສັງຄົມ. ວິທີການເສດຖະກິດໝູນວຽນຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາກຳນົດການປ່ຽນ ແປງທີ່ຈຳເປັນເພື່ອເອົາຊະນະສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານີ້.

ເສດຖະກິດໝູນວຽນບໍ່ແມ່ນວິທີການທີ່ໄດ້ກຳນົດເປັນຢ່າງດີພຽງລຳພັງ ແຕ່ແມ່ນໄດ້ມາຈາກ “ໂຮງຮຽນແນວຄິດ (schools of thought).” ເມື່ອຜູ້ປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ນັກທິດສະດີດ້ານເສດຖະກິດໝູນວຽນເນັ້ນໜັກເຖິງດ້ານ ຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ສາມາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະກຳນົດ 3 ຫຼັກການທີ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບຢ່າງກວ້າງຂວາງ⁷ ດັ່ງນີ້:

1. ອອກແບບວັດສະດຸ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ມົນລະພິດ. ອັນນີ້ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນໃນວິທີການອອກແບບຜະລິດຕະພັນ, ເຮັດໃຫ້ມັນມີອາຍຸການໃຊ້ງານ ຍືນຍາວກ່ວາ ແລະ ຊ່ວຍຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນ (ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່- recycling) ໄດ້ງ່າຍກ່ວາໃນເວລາສິ້ນສຸດ ອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງຜະລິດຕະພັນ.
2. ຮັກສາຜະລິດຕະພັນ ແລະ ວັດສະດຸໄວ້ໃຊ້ໃຫ້ດົນນານ. ອັນນີ້ໝາຍຄວາມວ່າຈະຮັກສາຜະລິດຕະພັນໃຫ້ໄດ້ນຳ ໃຊ້ເປັນເວລາດົນນານທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ເພື່ອຍົກລະດັບ ແລະ ສ້ອມແປງ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຜູ້ຊົມໃຊ້ຫຼາຍ ຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ (ການແບ່ງປັນແບບປະຢັດ) ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສ້າງຄ່ານິຍົມການນຳໃຊ້ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສາມາດຟື້ນຟູວັດສະດຸ ແລະ ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆທີ່ເປັນຊັບພະຍາກອນສາລັບຜະລິດຕະພັນ ໃໝ່ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້.
3. ການຟື້ນຟູລະບົບທຳມະຊາດ. ອັນນີ້ໝາຍເຖິງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຊີວະພາບ (ໄມ້, ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກ ກະສິກຳ, ອາຫານ ຯລຯ) ໃນວິທີທາງແບບໝູນວຽນ - ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນສານອາຫານ ແລະ ວັດສະດຸອື່ນໆທີ່ສາ ມາດກັບຄືນສູ່ດິນ ແລະ ລະບົບນິເວດທຳມະຊາດ, ຮັກສາລະບົບເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ ແລະ ມີປະ ສິດທິຜົນ.

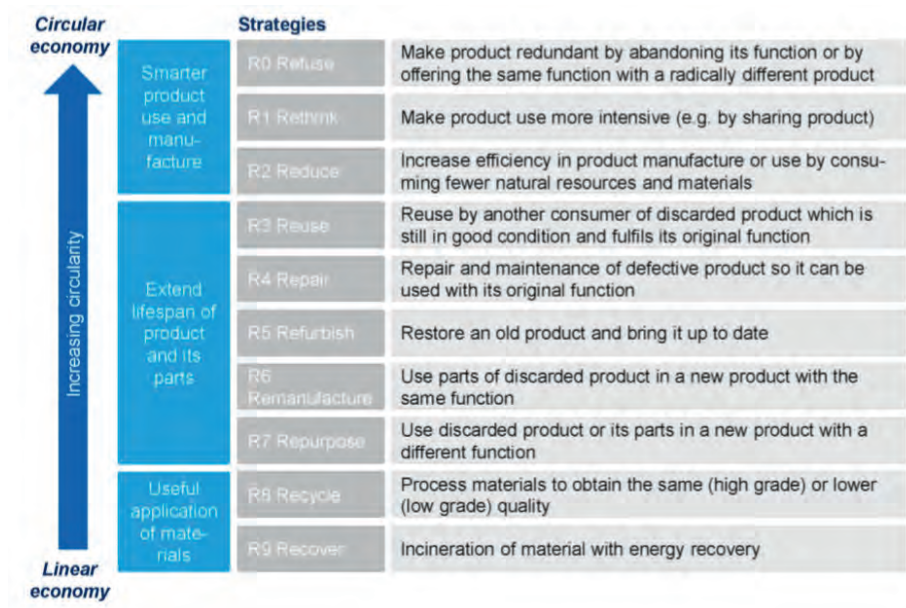
ບາງຄຳນິຍາມຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນຍັງປະກອບມີຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ສັງຄົມຫັນປ່ຽນຈາກເຊື້ອໄຟຟອດຊິວກາຍ ເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານທົດແທນ. ເຊື້ອໄຟຟອດຊິວເປັນຕົວຢ່າງຫຼັກຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນຮູບແບບເສັ້ນສາຍ - ໄດ້ສະກັດເປັນເຊື້ອໄຟ, ເຜົາຜານເພື່ອໃຫ້ເກີດພະລັງງານ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຜົນເກີດຂຶ້ນໃນບັນຍາກາດຊຶ່ງ ເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ເສດຖະກິດໝູນວຽນຈຳເປັນຕ້ອງອີງໃສ່ພະລັງງານທົດ ແທນ ຊຶ່ງສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍວິທີທາງທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ລະບົບການດຳລົງຊີວິດຂອງໜ່ວຍໂລກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ,

⁶ ພັນທະມິດຂຽວ (2019). ການສ້າງເສດຖະກິດຮອບວຽນ: ວິທີການຟື້ນຖານໂຄງລ່າງສາມາດສະໜັບສະໜູນປະສິດທິພາບຂອງຊັບພະ ຍາກອນ. ມີໃນ: https://green-alliance.org.uk/building_a_circular_economy.php

⁷ ຄັດຈາກ: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/what-is-the-circular-economy>

ບົດລາຍງານນີ້ບໍ່ໄດ້ສົນທະນາຢ່າງລະອຽດເຖິງລັກສະນະນີ້ຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ ເພາະວ່າຕາມທັດສະນະດ້ານນະໂຍ ບາຍແລ້ວ, ການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ແຫຼ່ງພະລັງງານທົດແທນແມ່ນຫົວຂໍ້ທີ່ແຍກຕ່າງຫາກ.

ບາງຄັ້ງກໍໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ເສດຖະກິດໝູນວຽນແມ່ນແນວຄວາມຄິດ 3Rs ທີ່ຂະຫຍາຍຄວາມ (reduce, reuse, recycle - ຫຼຸດຜ່ອນ, ນຳໃຊ້ຄືນ, ນຳມາໃຊ້ໃໝ່) ທີ່ນຳໃຊ້ທົ່ວໄປໃນການຈັດການກັບສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຂອງແຂງ. ມີຫຼາກຫຼາຍກອບວຽກ Rs ດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ກໍລ້ວນແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງການປ່ຽນແປງໃນຫຼາກຫຼາຍລະດັບຂອງລະບົບການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກ. ຮູບ 1 ສະແດງເຖິງ 1 ໃນບັນດາກອບວຽກດັ່ງກ່າວໂດຍອີງໃສ່ 9 ຍຸດທະສາດການໝູນວຽນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າຍຸດທະສາດຂອງກອບວຽກນີ້ບໍ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງເທົ່າທຽມກັນຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຕາມລຸກສອນໃນຮູບ. ຕົວຢ່າງ: ຍຸດທະສາດການກຳຈັດຄວາມຕ້ອງການວັດສະດຸໃນບ່ອນທຳອິດ (ປະຕິເສດ, ຄິດຄືນໃໝ່, ຫຼຸດຜ່ອນ) ຄວນເປັນບຸລິມະສິດກວ່າການກອບກູ້ເອົາຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆໃນໄລຍະເປັນສິ່ງເສດເຫຼືອແລ້ວ (ນຳມາໃຊ້ໃໝ່ - Recycle). ເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນໂດຍຜ່ານການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າການຟື້ນຟູພະລັງງານ.

ຮູບ 1. 9Rs ຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017). ການສ້າງແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໝູນວຽນ: ການວິເຄາະ 114 ຄຳນິຍາມ. ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ, ການອະນຸລັກ ແລະ ນຳມາໃຊ້ໃໝ່, 127, 221-232.

ເນື່ອງຈາກວ່າເສດຖະກິດໝູນວຽນເປັນແນວຄວາມຄິດຂ້ອນຂ້າງໃໝ່ ຈຶ່ງມັກມີບາງຄວາມໝາຍທີ່ສັບສົນ. ຕົວຢ່າງ: ບາງຄັ້ງກໍເຂົ້າໃຈຜິດວ່າເປັນວິທີການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນແນໃສ່ເພື່ອເພີ່ມທະວີການນຳມາໃຊ້ໃໝ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍ້ອນວ່າ 3 ຫຼັກການ ແລະ 9 ຍຸດທະສາດທີ່ໄດ້ແນະນຳຂ້າງເທິງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເສດຖະກິດໝູນວຽນແມ່ນແນວຄວາມຄິດທີ່ກວ້າງຂວາງຫຼາຍຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພວກເຮົາພິຈາລະນາເຖິງທຸກຂັ້ນຕອນຂອງວົງຈອນຊີວິດຂອງຜະລິດຕະພັນຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ສິ່ງທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ກັບຜະລິດຕະພັນດັ່ງກ່າວເມື່ອເຖິງຈຸດສິ້ນສຸດຂອງຊີວິດທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ແລະ ໄດ້ຮັບການຍົກເລີກເປັນສິ່ງເສດເຫຼືອແລ້ວເທົ່ານັ້ນ. ເພື່ອໃຫ້ຈະແຈ້ງຕື່ມອີກ, ການນຳມາ

ໃຊ້ໃໝ່ແມ່ນສ່ວນປະກອບສໍາຄັນຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ແຕ່ຈໍາເປັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງຂໍ້ຈໍາກັດຂອງມັນ, ໂດຍສະເພາະສິ່ງທີ່ນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ສາມາດບັນລຸຜົນໄດ້ກັບຜະລິດຕະພັນທີ່ມີຢູ່ໃນສັງຄົມໃນປະຈຸບັນຊຶ່ງແມ່ນຜະລິດຕະພັນທີ່ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວບໍ່ໄດ້ອອກແບບດ້ວຍຄວາມຄິດທີ່ຈະນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ (ເບິ່ງກ່ອງຂໍ້ຄວາມ 1). ເພື່ອໃຫ້ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ກາຍເປັນສິ່ງທີ່ມີປະສິດທິຜົນຢ່າງແທ້ຈິງຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ສິ່ງເສີມໄປພ້ອມກັບຍຸດທະສາດດ້ານເສດຖະກິດໝູນວຽນອື່ນໆ.

ກ່ອງຂໍ້ຄວາມ 1 - ຂໍ້ຈໍາກັດຕໍ່ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່

ບໍ່ສາມາດອີງໃສ່ການນໍາເອົາວັດຖຸມາໃຊ້ໃໝ່ໃຫ້ເປັນວິທີການຕົ້ນຕໍເພື່ອບັນລຸເຖິງເສດຖະກິດຮອບວຽນ. ອັນນີ້ແມ່ນ 3 ຂໍ້ຈໍາກັດຕົ້ນຕໍຂອງການນໍາມາໃຊ້ ໃໝ່:

- ໃນຫຼາຍກໍລະນີທີ່ສຸດ, ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ຈະຊ່ວຍປະຢັດຊັບພະຍາກອນ, ແຕ່ວ່າຂັ້ນຕອນການເກັບ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ ຍັງຕ້ອງການນໍາເຂົ້າດ້ານພະລັງງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ແລະ ສາມາດສ້າງມົນລະພິດໄດ້. ອັນນີ້ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ໃນບາງກໍລະນີ, ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມສູງກ່ວາການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໃໝ່ອີກ,
- ຄຸນນະພາບຂອງວັດຖຸທີ່ຜະລິດຈາກສິ່ງທີ່ນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ມັກຈະຕໍ່າກ່ວາຄຸນນະພາບຂອງວັດຖຸໃໝ່ບໍ່ວ່າຈະເປັນຜົນມາຈາກຄວາມເສື່ອມໂຊມດ້ານກາຍະພາບ ຫຼື ດ້ານເຄມີຂອງວັດຖຸເອງ ຫຼື ຍ້ອນການປົນເປື້ອນ. ວັດຖຸດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນສິ່ງທົດແທນທີ່ສົມບູນແບບເພື່ອໃຫ້ເປັນວັດຖຸໃໝ່ ແລະ ພຽງແຕ່ສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ກັບຄວາມຕ້ອງການຕໍ່າດ້ານເຕັກນິກ, ດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ດ້ານຄວາມສວຍງາມເທົ່ານັ້ນ
 - ບາງຄັ້ງກໍ່ເອີ້ນວ່າ "ການໝູນໃຊ້ ໃໝ່ທີ່ດ້ອຍລົງ - downcycling ",
- ຫຼາຍຜະລິດຕະພັນປະກອບດ້ວຍວັດສະດຸຫຼາຍຢ່າງທີ່ຍາກຕໍ່ການແຍກສ່ວນອອກຈາກກັນ, ເຮັດໃຫ້ຍາກຕໍ່ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ໃຫ້ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ມີລາຄາແພງ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້.

ຄັດເລືອກຈາກ: Akenji, L. , Bengtsson, M. , Bleischwitz, R. , Tukker, A. , & Schandl, H. (2016). ວັດສະດຸທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ: ຂໍ້ແນະນໍາກ່ຽວກັບປະລິມານພິເສດກ່ຽວກັບການຫຼຸດລົງຢ່າງແທ້ຈິງຂອງວັດສະດຸຜ່ານເຂົ້າ ແລະ ການປ່ອຍອາຍພິດ. ວາລະສານການຜະລິດສະອາດ, 132, 1-12.

ເຖິງວ່າເສດຖະກິດໝູນວຽນແມ່ນແນວຄວາມຄິດໃໝ່ພໍສົມຄວນກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າບັນດາຫຼັກການທີ່ເປັນບ່ອນອີງນັ້ນແມ່ນຄວາມເປັນຈິງທີ່ເກົ່າແກ່ຫຼາຍແລ້ວ. ຄວາມສິວິໄລທີ່ອີງສຳຄັນກະສິກໍາແບບດັ້ງເດີມຫຼາຍແຫ່ງສາມາດສືບຕໍ່ມີຢູ່ເປັນເວລາຫຼາຍຮ້ອຍປີມາແລ້ວໃນຂອບເຂດທີ່ກ້ວາງຂວາງ ຍ້ອນການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດແບບໝູນວຽນ. ວັດຖຸສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ໃຊ້ໃນສັງຄົມດັ່ງກ່າວ - ສໍາລັບອາຄານ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ເຄື່ອງມື ຯລຯ ແມ່ນຜະລິດຈາກຊີວະມວນທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນໃນຮູບແບບຂອງໄມ້, ເສັ້ນໃຍທໍາມະຊາດ, ກະດູກ, ແລະ ຫັງສັດ. ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນສາມາດນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ ແລະ ວັດຖຸທີ່ບໍ່ເປັນປະໂຫຍດອີກຕໍ່ໄປກໍສາມາດກັບສູ່ທໍາມະຊາດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ ເຊັ່ນ: ໂລຫະ ແລະ ແຮ່ທາດແມ່ນມີຢ່າງຈໍາກັດທີ່ສຸດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເມື່ອມະນຸດຄົ້ນພົບວິທີການນໍາໃຊ້ພະລັງງານຟອດຊິວ, ພວກເຂົາສາມາດລະດົມຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໄດ້ຫຼາຍກ່ວາທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນອະດີດ - ທັງວັດສະດຸທົດແທນໄດ້ ແລະ ບໍ່ທົດແທນໄດ້. ໃນເມື່ອການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳນັບມື້ນັບກວ້າງຂວາງ ແລະ ແຜ່ລາມໄປທົ່ວໂລກ, ການຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນກໍເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ແລະ ກະແສຂອງວັດສະດຸ

ກາຍເປັນແບບເສັ້ນສາຍຫຼາຍຂຶ້ນ-ສິ່ງຜົນໃຫ້ປະລິມານສິ່ງເສດເຫຼືອເພີ່ມຂຶ້ນ. ສັງຄົມບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ຍຸກກ່ອນອຸດສາຫະກຳອີກແລ້ວ, ແຕ່ເພື່ອໃຫ້ມະນຸດສາມາດດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງຢູ່ເທິງໜ່ວຍໂລກນີ້, ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງຮຽນຮູ້ຄືນໃໝ່ທັກສະການໝູນວຽນຂອງຊັບພະຍາກອນ.

ຫຼາຍປະເທດເລີ່ມຕົ້ນຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຈາກຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນທີ່ສຸດ ແລະ ພວມປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງສາມາດເຂົ້າເຖິງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ກ້າວໜ້າ ແລະ ມີແຫຼ່ງການເງິນຂະໜາດໃຫຍ່ເພື່ອລົງທຶນຊຶ່ງສາມາດອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການດຳເນີນການຕາມລະບົບເຕັກນິກແບບໝູນວຽນໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຕ່ວ່າໃນເວລາດຽວກັນ, ບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້ຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນກັບລະດັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕໍ່ຫົວຄົນແບບບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ລະບົບອຸດສາຫະກຳທີ່ມີຢູ່ຂອງພວກເຂົາແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບສູງໂດຍອີງໃສ່ຮູບແບບເສັ້ນສາຍທີ່ລ້າສະໄໝແລ້ວ. ຈະເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງສຳລັບບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້ໃນການຫັນປ່ຽນລະບົບອຸດສາຫະກຳຂອງຕົນ ແລະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໃນທິດສະວັດຂ້າງໜ້າ.

ກົງກັນຂ້າມ, ບັນດາປະເທດທີ່ມີລະດັບລາຍໄດ້ຕໍ່າກໍຍັງຢູ່ໃນໄລຍະຕົ້ນໆຂອງການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຫັນເປັນຕົວເມືອງ-ພື້ນຖານໂຄງລ່າງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍັງພວມກໍ່ສ້າງຢູ່ຊຶ່ງສາມາດເປັນຂໍ້ໄດ້ປຽບ. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ແລະ ລາຍໄດ້ປານກາງອາດຈະປະສົບກັບຄວາມສາມາດທີ່ຈຳກັດໃນບາງດ້ານກໍຕາມ, ພວກເຂົາກໍຢູ່ໃນຖານະທີ່ສາມາດຮຽນຮູ້ຈາກປະສົບການຂອງບັນດາປະເທດອຸດສາຫະກຳ. ດ້ວຍການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຕົວເມືອງໂດຍອີງໃສ່ບັນດາຫຼັກການຂອງການໝູນວຽນຕັ້ງແຕ່ໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ, ພວກເຂົາອາດຈະສາມາດ “ກ້າວກະໂດດຂຶ້ນ” ໄປສູ່ລະບົບທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມທົນທານຫຼາຍກ່ວາລະບົບທີ່ມີຢູ່ໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງອີກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປະຕິບັດວິໄສທັດດັ່ງກ່າວໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປົກຄອງທີ່ດີເພື່ອຂັບເຄື່ອນການລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ພ້ອມທັງກະຕຸ້ນວິທີແກ້ໄຂທີ່ມີນະວັດຕະກຳ ແລະ ມີໂຄງການທົດລອງ.⁸

3. ສະພາບການ ແລະ ທ່າອ່ຽງໃນປະຈຸບັນຂອງສປປລາວ

ດ້ວຍປະຊາກອນ 7,4 ລ້ານຄົນ, ສປປລາວແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດນ້ອຍໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້. ພູມສັນຖານສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພູສູງ ຫຼື ພູດອຍ ແລະ ຄວາມໜາແໜ້ນສະເລ່ຍຂອງປະຊາກອນຍັງຕໍ່າ. ກະສິກຳແມ່ນແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດຊຶ່ງມີ 73% ຂອງປະຊາກອນທີ່ເຄື່ອນໄຫວໃນຂະແໜງການນີ້. ການປູກເຂົ້າເພື່ອລ້ຽງຊີບແມ່ນມີຢູ່ຢ່າງກ້ວາງຂວາງ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດທົ່ງພຽງ. ສະຖານທີ່ຜະລິດກະສິກຳໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ແຫ່ງດຽວເທົ່ານັ້ນແມ່ນບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນທີ່ມີປະຊາກອນປະມານ 820,000 ຄົນ ໂດຍມີປະຊາກອນຫຼາຍກ່ວາ 1/3 ພຽງໜ້ອຍດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ຖືກຈັດວ່າເປັນຄົນໃນຕົວເມືອງ, ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາສ່ວນນີ້ຈະເພີ່ມຂຶ້ນແລ້ວກໍຕາມ.

⁸ Tukker, A. (2005). ການກ້າວກະໂດດຂຶ້ນສູ່ອະນາຄົດ: ການພັດທະນາເພື່ອຄວາມຍືນຍົງ. ວາລະສານສາກົນກ່ຽວກັບນະວັດຕະກຳ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ , 1(1-2), 65-84.

ສປປລາວຖືກຈັດເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ-ປານກາງ ຊຶ່ງມີ GDP ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນແມ່ນ 8,458 ໂດລາສະຫະລັດ (PPP, ປີ 2019). ລາວໄດ້ບັນລຸເຖິງ 2 ໃນ 3 ມາດຖານເພື່ອລຸດຟື້ນຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ຄາດວ່າຈະໄດ້ຕາມເງື່ອນໄຂສຸດທ້າຍໃນອີກບໍ່ເທົ່າໃດປີຂ້າງໜ້ານີ້.

ປະເທດລາວອຸດົມຮັ່ງມີດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ລວມທັງປ່າໄມ້, ແຮ່ທາດ, ແລະ ທ່າແຮງດ້ານໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າ. ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກປະມານ 70% ໃນຊຸມປີ 1940 ມາເປັນປະມານ 40% ໃນຊຸມປີ 1990. ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ຍ້ອນການດຳເນີນການຂອງລັດຖະບານເພື່ອຕໍ່ຕ້ານກັບການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການສົ່ງເສີມການປູກປ່າ, ອັດຕາກວມໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່າກວ່າ 70% ພຽງເລັກນ້ອຍ. ອັນນີ້ແມ່ນອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງກວ່າບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງເກືອບທັງໝົດ, ແຕ່ໄດ້ຮັບລາຍງານວ່າບາງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມລົງ. ປະເທດລາວມີປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ 20 ແຫ່ງທີ່ອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັດປ່າ.

ການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນທອງແດງ, ຄຳ ແລະ ກົ່ວ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າພະລັງງານນໍ້າໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນ 2 ທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອີງໃສ່ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ. ບາງໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ຖືກວິພາກວິຈານ ຍ້ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລັດຖະບານໄດ້ມີຄວາມເຂັ້ມງວດຕໍ່ການອະນຸຍາດໂຄງການໃໝ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ການທ່ອງທ່ຽວກໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາສາມາດບັນລຸເຖິງນັກທ່ອງທ່ຽວເຂົ້າມາ 4 ລ້ານກວ່າຄົນໃນປີ 2018. ການກໍ່ສ້າງກໍ່ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງແຂງແຮງເຊັ່ນກັນ ຊຶ່ງບັນລຸເຖິງອັດຕາສ່ວນການຂະຫຍາຍຕົວ 10% ໃນປີ 2019. ຄວາມເພື່ອງຟູດ້ານການກໍ່ສ້າງໄດ້ຮັບແຮງຊຸກຍູ້ຈາກການຫັນເປັນຕົວເມືອງ, ການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານການທ່ອງທ່ຽວ, ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີເຮືອນທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ທັນສະໄໝ ແລະ ການລົງທຶນໃນໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານຄົມມະນາຄົມ ແລະ ດ້ານພະລັງງານ.

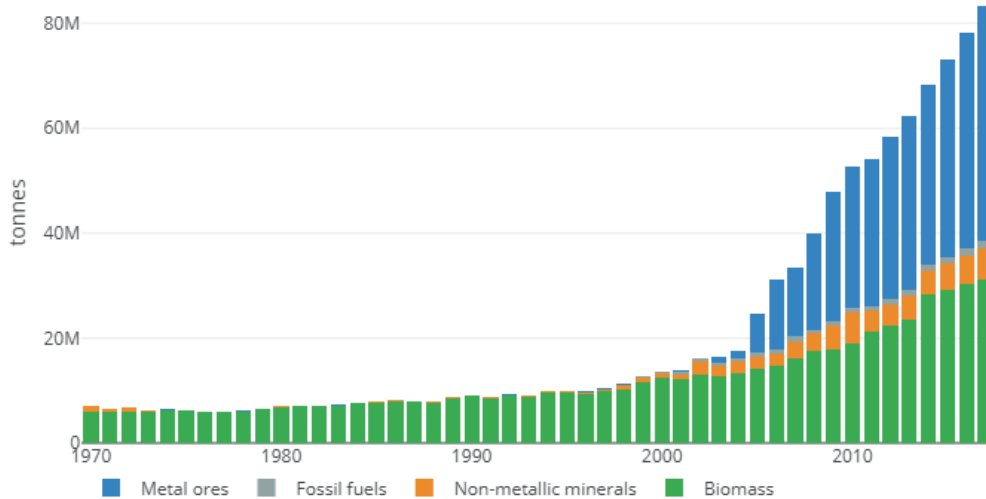
ເນື່ອງຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງແຂງແຮງໃນຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້, ສປປລາວ ໄດ້ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີອັດຕາການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດສູງທີ່ສຸດໃນໂລກ, ໂດຍສະເລ່ຍປະມານ 7% ຕໍ່ປີເປັນເວລາເຖິງທົດສະວັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ນັບແຕ່ປີ 2018 ເປັນຕົ້ນມາອັດຕາການເຕີບໂຕໄດ້ຫຼຸດລົງ, ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນໄພພິບັດທຳມະຊາດທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງກະສິກຳ.

ຄວາມທຸກຍາກທີ່ສຸດໄດ້ຫຼຸດລົງ ແຕ່ວ່າຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດຍັງມີຢ່າງກ້ວາງຂວາງ. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າກວ່າ 1.90 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ມື້ຫຼຸດລົງຈາກ 52.4% ໃນປີ 1997 ມາເປັນ 22.7% ໃນປີ 2012 ແຕ່ປະມານ 80% ຂອງປະເທດຍັງດາລົງຊີວິດໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າ 2.50 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ມື້.

ການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານເສດຖະກິດທີ່ອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນຂອງປະເທດຢ່າງເຂັ້ມຂຸ້ນໄດ້ສະແດງອອກຢ່າງຈະແຈ້ງໃນຕົວເລກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ຮູບ 2). ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງແຂງແຮງໃນການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດໂລຫະຈາກປະມານແຕ່ປີ 2005 ກໍ່ເປັນໜ້າສັງເກດຢ່າງຍິ່ງ, ນອກນັ້ນຍັງມີການສະກັດຊີວະມວນ (ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນກະສິ ກາ) ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຊຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນທົບ 2 ເທົ່າໃນຮອບ 15 ປີ.

ຄວາມເຊື່ອມໂຊມຂອງສະພາບແວດລ້ອມຂອງປະເທດເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ດ້ານເສດຖະກິດ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງຄວາມເຊື່ອມໂຊມຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແມ່ນປະມານ 4.7% ຂອງ GDP ໃນປີ 2016 ຊຶ່ງຄິດໄລ່ເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ຄວາມເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້, ໄພທຳມະຊາດ, ຄວາມເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ການທຳລາຍຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປາ.⁹

Domestic Extraction of Laos in 1970-2017, by material group

ຮູບ 2. ການສະກັດເອົາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນສປປລາວ, 1970-2017.

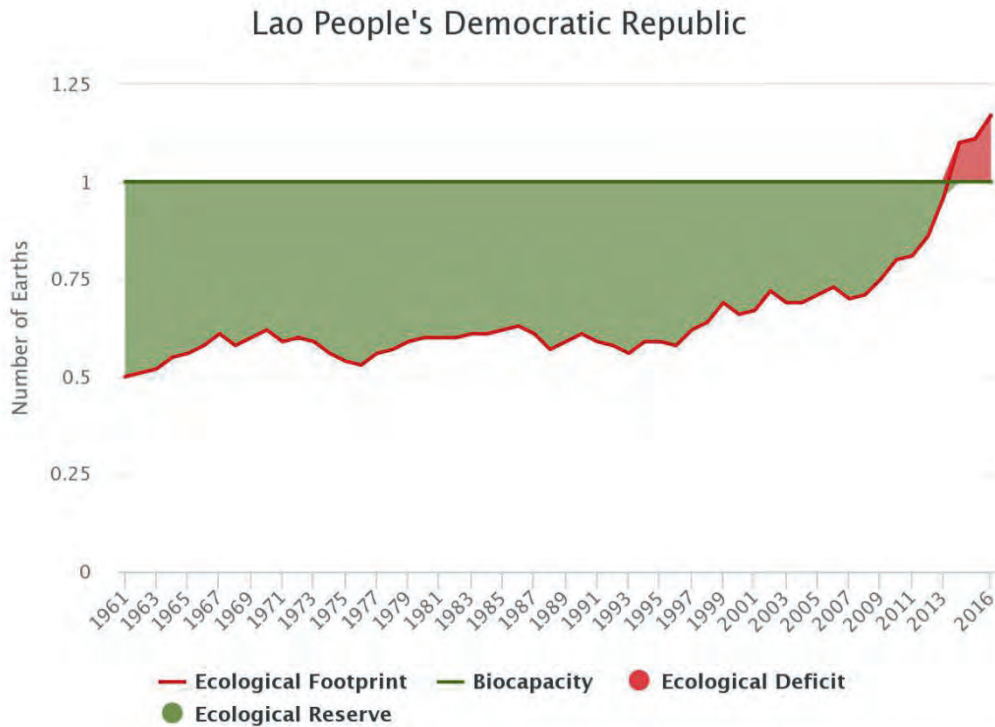
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຖານຂໍ້ມູນກະແສຊັບພະຍາກອນສາກົນໃນທົ່ວໂລກຂອງແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງສະຫະປະຊາຊາດ

ຜົນຕາມມາຂອງເສັ້ນທາງການເຕີບໂຕຂອງປະເທດຍັງສາມາດເຫັນໄດ້ໃນເອກະສານຕາມຮ່ອງຮອຍນິເວດວິທະຍາຂອງປະເທດຊຶ່ງເປັນການວັດແທກຜົນກະທົບແບບປະສົມປະສານຂອງປະເທດທີ່ມີຕໍ່ໜ່ວຍໂລກ, ລວມທັງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພ້ອມທັງມົນລະພິດ ແລະ ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດອີກດ້ວຍ. ດ້ວຍການວັດແທກນີ້, ຜົນກະທົບຕໍ່ໜ່ວຍໂລກຂອງສປປລາວໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງແຂງແຮງໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ຈາກ 1.36 ເຮັກຕາ/ຫົວຄົນໃນປີ 2010 ເປັນ 1.91 ເຮັກຕາ/ຫົວຄົນໃນປີ 2016 - ເພີ່ມຂຶ້ນ 40% (ຮູບ 3) ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ປະເທດລາວທີ່ເຄີຍດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນວິທີທາງຂອງໜ່ວຍໂລກ (ສ່ວນສີຂຽວໃນຮູບ 3), ປະຈຸບັນມີຮ່ອງຮອຍຕໍ່ຫົວຄົນສູງເກີນກ່ວາທີ່ຈະສາມາດຮັກສາໄວ້ໄດ້ຖ້າຈະຂະຫຍາຍໄປສູ່ປະຊາກອນທົ່ວໂລກ (ສ່ວນສີແດງໃນຮູບ).

ຂໍ້ມູນຮ່ອງຮອຍຂອງນິເວດວິທະຍາສິ່ງຂໍ້ຄວາມຢ່າງແຂງແຮງກ່ຽວກັບລັກສະນະທີ່ບໍ່ຍືນຍົງຂອງທຳມະຊາດໃນຄວາມສິວິໄລດ້ານອຸດສາຫະກຳໃນປະຈຸບັນນີ້. ນັ້ນແມ່ນປະເທດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ສປປລາວ ທີ່ມີປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ມີມາດຕະຖານດ້ານວັດຖຸຕຳ ແລະ ບ່ອນທີ່ຍັງມີຄວາມທຸກຍາກຢູ່ທົ່ວໄປໄດ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ນອກເໜືອວິທີທາງຂອງໜ່ວຍໂລກແລ້ວຊຶ່ງເປັນສິ່ງກ່າວເຕືອນທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການປ່ຽນແປງທີ່ເລິກເຊິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການບັນລຸເຖິງຄວາມຍືນຍົງຂອງສັງຄົມ

⁹ Lange, G. M., Wodon, Q., & Carey, K. (Eds.). (2018). ການປ່ຽນແປງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີຂອງປະເທດ ປີ 2018: ການສ້າງອະນາຄົດແບບຍືນຍົງ. ອົງການທະນາຄານໂລກ.

ທົ່ວໂລກ. ການຮັບຮອງເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນ ອາດຈະບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫານີ້ໄດ້ ແຕ່ວ່າສາມາດເປັນການປະກອບສ່ວນທີ່ສໍາຄັນ.

Global Footprint Network, 2019 National Footprint Accounts

ຮູບ 3. ຮ່ອງຮອຍນິເວດວິທະຍາຕໍ່ຫົວຄົນຂອງສປປລາວ, 1961-2016.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເຄືອຂ່າຍຮ່ອງຮອຍທົ່ວໂລກ (2019). ບັນຊີຮ່ອງຮອຍລະດັບຊາດ

4. ປະສິບການສາກົນໃນເສດຖະກິດໝູນວຽນ

ບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດພາຍໃນປະເທດຢ່າງຈໍາກັດ ເຊັ່ນ: ບັນດາປະເທດເອີຣົບ ສ່ວຍຫຼາຍ ແລະ ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ໄດ້ຮັບຮູ້ເປັນເວລາດົນນານມາແລ້ວເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ. ບັນດານະໂຍບາຍເພື່ອສົ່ງເສີມປະສິດທິພາບດ້ານພະລັງງານແມ່ນກັບຄືນ ມາຢ່າງໜ້ອຍແມ່ນໃນຊຸມປີ 1970 ເມື່ອ 2 ວິກິດການດ້ານນໍ້າມັນເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບໜັກຕໍ່ລາຄາ ແລະ ຂໍ້ຈໍາກັດ ດ້ານການຄ້າ ແລະ ໄດ້ນໍາສະເໜີນະໂຍບາຍຕ່າງໆເພື່ອສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆຢ່າງມີປະສິດທິຜົນໃນ ທິດສະວັດຕໍ່ໄປ. ອີກບໍ່ດົນ, ຍັງມີບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ປານກາງທີ່ມີຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາເຕີບໃຫຍ່ຢ່າງໄວວາ ເຊັ່ນ: ປະເທດຈີນກໍໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານໃນການແກ້ໄຂການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາ ກອນ ແລະ ການຜະລິດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ຫວ່າງມໍ່ໆມານີ້, ບັນດາປະເທດໃນຫຼາກຫຼາຍກຸ່ມທີ່ກວ້າງຂວາງໄດ້ ເຫັນຂໍ້ດີຂອງການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ລັດຖະບານຂອງພວກເຂົາກໍພວມຊອກຫາວິທີການ ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງດັ່ງກ່າວ. ພາກນີ້ຈະສະຫຼຸບຫ້ຍແນວທາງນະໂຍ ບາຍຂອງປະເທດ ໃນລະດັບລາຍໄດ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄດ້ຄັດເລືອກເອົາ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.

4.1 ສະຫະພາບເອີຣົບ

ສະຫະພາບເອີຣົບ (EU) ມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍສໍາລັບແຜນການ ແລະ ແຜນນະໂຍບາຍແບບຮອບດ້ານຂອງຕົນເພື່ອຊຸກຍູ້ເສດຖະກິດໜູນວຽນ. ໃນປີ 2015, EU ໄດ້ເປີດຕົວແຜນປະຕິບັດງານດ້ານເສດຖະກິດໜູນວຽນຄັ້ງທໍາອິດ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາໃໝ່ ແລະ ຊຸກຍູ້ກິດຈະກໍາດ້ານເສດຖະກິດ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ເປັນກາງດ້ານກາຍອນ, ປະສິດທິພາບດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການແຂ່ງຂັນ. ອັນນີ້ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງ EU ໃນຖານະເປັນພາກພື້ນທີ່ຂາດແຄນຊັບພະຍາກອນເພື່ອຈໍາກັດການເພິ່ງພາອາໄສການນໍາເຂົ້າວັດຖຸດິບ (ໂດຍສະເພາະໂລຫະທີ່ຫາຍາກ) ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຊັບພະຍາກອນທີ່ນໍາໃຊ້ແມ່ນເກັບຮັກສາໄວ້ໃນເສດຖະກິດຂອງ EU ເປັນເວລາດົນນານທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ແຜນປະຕິບັດງານຄັ້ງທໍາອິດໄດ້ສະແດງເຖິງວິທີການທີ່ເປັນລະບົບຕໍ່ລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທັງໝົດຂອງຜະລິດຕະພັນ - ນັບແຕ່ການບໍລິໂພກວັດຖຸດິບຈົນເຖິງການບໍາບັດເມື່ອສິນສຸດຊີວິດການໃຊ້ງານ. ແຜນປະຕິບັດງານໄດ້ກໍານົດການດໍາເນີນການ 54 ຂໍສະເພາະໃນ 4 ຊຶ່ງເຂດ¹⁰ (ເບິ່ງ ກ່ອງຂໍ້ຄວາມ 2.)

ກ່ອງຂໍ້ຄວາມ 2 – 4 ຊຶ່ງເຂດ ແລະ ການດໍາເນີນການທີ່ສໍາຄັນທີ່ໄດ້ເລືອກເອົາຂອງແຜນປະຕິບັດງານເສດຖະກິດໜູນວຽນ 2015 ຂອງສະຫະພາບເອີຣົບ

ການອອກແບບການໜູນວຽນຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ຂັ້ນຕອນການຜະລິດ

ການດໍາເນີນການລວມມີກິດລະບຽບທີ່ບັງຄັບໃຊ້ສໍາລັບການອອກແບບຜະລິດຕະພັນ (ລວມທັງບັນດາຂໍ້ກໍານົດກ່ຽວກັບຄວາມພ້ອມຂອງອາໄຫຼ່ ແລະ ຄວາມງ່າຍຕໍ່ການສ້ອມແປງ), ມາດຖານທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃໝ່ສໍາລັບ EU Ecolabel ແລະ ການຈັດຊື້ແບບສີຂຽວຂອງພາກລັດ EU, ແລະ ຄໍາແນະນໍາໃຫ້ແກ່ SME ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນການຜະລິດທີ່ມີປະສິດທິພາບດ້ານຊັບພະຍາກອນ (ລວມທັງຜ່ານສູນຄວາມຮູ້ດ້ານຊັບພະຍາກອນທີ່ມີປະສິດທິພາບຂອງເອີຣົບ).

ການປ່ຽນແປງຮູບແບບການບໍລິໂພກ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ

ບັນດາການດໍາເນີນການລວມມີບັນດາຂໍ້ກໍານົດກ່ຽວກັບການປັບປຸງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກກ່ຽວກັບຄວາມທົນທານ ແລະ ຄວາມສາມາດສ້ອມແປງຜະລິດຕະພັນ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານກົດໝາຍເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິຂອງຜູ້ບໍລິໂພກເມື່ອຜະລິດຕະພັນແຕກຫັກເປ່ເພໄວເກີນໄປ, ວິທີການທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັນສໍາລັບການປະເມີນປະສິດທິພາບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງວົງຈອນຊີວິດຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບວິທີການນໍາໃຊ້ມາດຖານການຈັດຊື້ແບບສີຂຽວ.

ການຫັນປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອ ໃຫ້ເປັນຊັບພະຍາກອນ

ການດໍາເນີນການທີ່ສໍາຄັນໃນຊຶ່ງເຂດນີ້ແມ່ນການປັບປຸງກອບກົດໝາຍສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ຊຶ່ງລວມມີ, ຕົວຢ່າງ: ເປົ້າໝາຍການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ທີ່ສູງກ່ວາສໍາລັບຫຼາຍວັດສະດຸ ແລະ ພັນທະໃໝ່ກ່ຽວກັບການເກັບກໍາສິ່ງເສດເຫຼືອແບບແຍກຊີວະພາບ, ແຜ່ນແພ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຂອງຄົວເຮືອນ. ການດໍາເນີນການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃນດ້ານການຄຸ້ມຄອງຕົວເລກຂໍ້ມູນເພື່ອປ້ອງກັນການສິ່ງອອກສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ບໍ່ເໝາະສົມໄປສູ່ພາກພື້ນອື່ນ.

ການປົດວົງຈອນຂອງວັດສະດຸທີ່ນໍາມາໃຊ້ໃໝ່

ການດໍາເນີນການທີ່ສໍາຄັນແມ່ນກິດລະບຽບທີ່ສອດຄ່ອງກັນກັບຜຸນຊີວະພາບທີ່ຜະລິດຈາກຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ ແລະ ການເກັບກູ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກອິນຊີທີ່ນໍາມາໃຊ້ໃໝ່.

¹⁰ COM(2019) 190 ສຸດທ້າຍ. ມີໃນ: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report_implementation_circular_economy_action_plan.pdf

ປະສົບການໃນເອີຣົບສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສາມາດຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ໂອກາດດ້ານທຸລະກິດ. ໃນລະຫວ່າງປີ 2012 ແລະ 2016, ຈຳນວນວຽກເຮັດງານທຳໃນຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນ (ການສ້ອມແປງ, ການນຳໃຊ້ຄືນ ແລະ ນາມາໃຊ້ໃໝ່) ເພີ່ມຂຶ້ນ 6 %. ໃນຂະນະ ດຽວກັນ, ຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ດຶງດູດການລົງທຶນມີມູນຄ່າເຖິງ 17,5 ຕື້ເອີໂຣ ແລະ ໄດ້ສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມເກືອບ 147 ຕື້ເອີໂຣ.

ໃນປີ 2020, EU ໄດ້ເປີດຕົວແຜນປະຕິບັດງານດ້ານເສດຖະກິດໝູນວຽນ ຄັ້ງທີ 2 ຂອງຕົນ ຊຶ່ງເປັນການສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ປະສົບການທີ່ໄດ້ຮັບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຄັ້ງທຳອິດ. ແຜນການຄັ້ງທີ 2 ໄດ້ເນັ້ນໜັກເປັນພິ ເສດຕໍ່ການຍຶດອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງຜະລິດຕະພັນໂດຍຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຜະລິດອອກແບບຜະລິດຕະພັນໃຫ້ມີຄວາມ ທົນທານ, ງ່າຍຕໍ່ການນຳໃຊ້ຄືນ, ການຍົກລະດັບ ຫຼື ການສ້ອມແປງໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນ, ແຜນປະຕິບັດ ງານມີຈຸດປະສົງເພື່ອຈຳກັດການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກສິນຄ້າທີ່ໃຊ້ພຽງຄັ້ງດຽວແລ້ວຖິ້ມ. ແຜນປະຕິບັດງານໄດ້ ຊີ້ແຈງການດຳເນີນການໃນຂະແໜງການທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ບ່ອນທີ່ມີທ່າແຮງໃນການໝູນວຽນ ສູງ ເຊັ່ນ: ເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ICT; ແບັດເຕີຣີ ແລະ ຍານພາຫະນະ; ການຫຸ້ມຫໍ່; ປລາສະຕິກ; ແຜ່ນແພ; ການກໍ່ ສ້າງ ແລະ ອາຄານຕ່າງໆ; ແລະ ອາຫານ, ນ້ຳ ແລະ ສານອາຫານ. ນິຕິກຳສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແມ່ນຄຳສັ່ງ ແນະນຳການອອກແບບທີ່ມີນິເວດວິທະຍາ (Ecodesign Directive) ຊຶ່ງກຳນົດມາດຕະຖານການປະຕິບັດແບບ ບັງຄັບສຳລັບຫຼາກຫຼາຍສິນຄ້າບໍລິໂພກ. ມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້, Ecodesign Directive ໄດ້ສຸມໃສ່ປະສິດທິພາບ ດ້ານພະລັງງານ, ແຕ່ວ່າຈະໄດ້ເປີດກວ້າງໃຫ້ປະກອບມີມາດຕະຖານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໝູນວຽນ ແລະ ນາໃຊ້ ໄດ້ກັບຜະລິດຕະພັນທີ່ກວ້າງຂວາງກ່ວາ.

ໄດ້ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານເສດຖະກິດໝູນວຽນຂຶ້ນດ້ວຍການປຶກສາຫາລືຢ່າງໃກ້ຊິດກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈາກ ພາກທຸລະກິດ, ລັດຖະບານລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ. ເພື່ອປັບປຸງການ ສົນທະນາກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ, ຄະນະກຳ ມາທິການສະຫະພາບເອີຣົບໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມເສດຖະກິດໝູນວຽນປະຈຳ ປີເປັນເວລາ 2 ມື້. EU ຍັງໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ເວທີຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນຊຶ່ງມີເວບໄຊທ໌ທີ່ປະກອບດ້ວຍການປະຕິບັດທີ່ດີຈາກ ທົ່ວພາກພື້ນພ້ອມທັງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ອື່ນໆອີກດ້ວຍ.¹¹

4.2 ສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ

ປະເທດຈີນ ເປັນປະເທດເສດຖະກິດເກີດໃໝ່ທຳອິດທີ່ໄດ້ນຳເອົາແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໝູນວຽນມານຳໃຊ້. ຕັ້ງ ແຕ່ຊຸມປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ, ການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳຢ່າງໄວວາຂອງປະເທດເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດຢ່າງກ້ວາງ ຂວາງ ແລະ ເກີດມີບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງເສດເຫຼືອອຸດສາຫະກຳນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ. ການສ້າງນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ກ່ອນໜ້ານີ້ແມ່ນເພື່ອສົ່ງ ເສີມ “ການຜະລິດທີ່ສະອາດຂຶ້ນ” , ແຜນການ 5 ປີຄັ້ງທີ 11 (2006-2010) ລວມມີພາກ ກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ປະເທດໄດ້ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມເສດຖະກິດໝູນວຽນ ຂອງຕົນ (ກົດໝາຍ CE) ໃນປີ 2008¹² (ສະບັບປັບປຸງປີ 2018). ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດກອບການຫັນປ່ຽນ ໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນໃຫ້ເປັນ "ຍຸດທະສາດສຳຄັນສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງລັດ."

¹¹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>

¹² ຄະນະກຳມະການປະຈຳສະພາປະຊາຊົນແຫ່ງຊາດ (2008) ກົດໝາຍສົ່ງເສີມເສດຖະກິດໝູນວຽນຂອງສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ. ມີໃນ:<http://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=7025&lib=law>

(ມາດຕາ 3). ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກວ່າການພັດທະນາເສດຖະກິດໝູນວຽນຄວນແມ່ນລັດຖະບານເປັນຜູ້ "ຂັບເຄື່ອນ" ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ທັງພາກວິສາຫະກິດ ແລະ ປວງຊົນທົ່ວໄປມີສ່ວນຮ່ວມອີກດ້ວຍ.

ບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງໄດ້ປະສົບກັບຄວາມທ້າທາຍທີ່ຄ້າຍຄືກັນໃນທົດສະວັດກ່ອນໜ້ານີ້ ແລະ ໄດ້ສ້າງການຕອບໂຕ້ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ດ້ານບໍລິຫານທີ່ປະເທດຈີນສາມາດຮຽນຮູ້ຈາກປະສົບການຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ປະເທດເຢຍລະມັນຊຶ່ງມີອິດທິພົນທີ່ສຸດ.

ສະພາແຫ່ງລັດ ຊຶ່ງແມ່ນອົງການປົກຄອງສູງສຸດຂອງປະເທດຈີນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ CE, ລວມທັງການສ້າງບັນດາຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການສະເພາະ. ໃນຖານະເປັນກອບກົດໝາຍຈຶ່ງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກນະໂຍບາຍອຸດສາຫະກຳໃໝ່ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບບັນດາວັດຖຸປະສົງຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ.

ໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງການສົ່ງເສີມເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ປະເທດຈີນໄດ້ອອກແຮງສຸມໃສ່ຂັ້ນຕອນການຜະລິດ, ໂດຍສະເພາະພາກອຸດສາຫະກຳໜັກ. ໄດ້ສ້າງຕັ້ງນິຄົມອຸດສາຫະກຳ-ນິເວດຈຳນວນໜຶ່ງຂຶ້ນໃນບ່ອນທີ່ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການນຳໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກອຸດສາຫະກຳເປັນວັດຖຸດິບໃນຂັ້ນຕອນການຜະລິດອື່ນໆທີ່ສອດຄ່ອງກັບແນວຄວາມຄິດ "ນິເວດທີ່ເພິ່ງພາອາໄສກັນຂອງອຸດສາຫະກຳ (industrial symbiosis)". ໄດ້ນຳໃຊ້ເງິນອຸດໜູນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນພາສີອາກອນຢ່າງກວ້າງຂວາງເພື່ອເປັນສິ່ງຈູງໃຈໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດໃນການກູ້ເອົາຊັບພະຍາກອນຄືນ ແລະ ຊອກຫາວິທີການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ. ລັດຖະບານຈີນຍັງໄດ້ລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນ R&D ແລະ ໄດ້ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືສາກົນໃນການຄົ້ນຄ້ວາວິໄຈເພື່ອຊອກຫາໂອກາດຂອງນິເວດທີ່ເພິ່ງພາອາໄສກັນຂອງອຸດສາຫະກຳ. ນິຄົມອຸດສາຫະກຳຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ແບບຫຼາກຫຼາຍໃນປະເທດຈີນໄດ້ສ້າງສະພາບການທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຫັນປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອໃຫ້ເປັນຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການສົ່ງເສີມນິເວດທີ່ເພິ່ງພາອາໄສກັນຂອງອຸດສາຫະກຳ ກໍໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນຢ່າງດີ.¹³

ຕະລອດເວລາທີ່ຜ່ານມາ, ໄດ້ມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ຮູບແບບການບໍລິໂພກ. ຕົວຢ່າງໜຶ່ງໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງນະໂຍບາຍທີ່ແນໃສ່ໄລຍະການນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນແມ່ນກົດລະບຽບປີ 2008 ກ່ຽວກັບການຜະລິດຄືນໃໝ່ອາໄສລິດຍືນໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອຂະຫຍາຍອາຍຸການໃຊ້ງານໃຫ້ຍືນຍາວຕື່ມອີກ. ¹⁴ ໄດ້ດຳເນີນຂະບວນການໂຄ ສະນາປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການສຶກສາອິບຣິມໃຫ້ແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກເພື່ອລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ພົນລະເມືອງຮັບເອົາການປະຕິ ບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນໃນຊີວິດປະຈຳວັນຂອງພວກເຂົາ, ໂດຍສະເພາະໃນເມືອງທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເປັນ "ຕົວເມືອງໃນລະບົບນິເວດ".

ເມື່ອປຽບທຽບກັບ EU ແລ້ວ, ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດໝູນວຽນຂອງປະເທດຈີນມີຂອບເຂດທີ່ກວ້າງຂວາງກ່ວາຊຶ່ງໄດ້ລວມເອົາມົນລະພິດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ນ້ຳເສຍອີກດ້ວຍ. ບັນດານະໂຍບາຍຂອງ EU ຕົ້ນຕໍແມ່ນສຸມໃສ່ສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ. ຄວາມແຕກຕ່າງອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນວ່ານະໂຍບາຍຂອງປະເທດຈີນແມ່ນເລັ່ງເປົ້າ ໝາຍການຜະລິດພາກອຸດສາຫະກຳໃຫ້ເຂັ້ມແຂງກວ່າເກົ່າໃນຂະນະທີ່ນະໂຍບາຍຂອງ EU ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ການອອກ

¹³ Mathews, J. A., & Tan, H. (2016). ເສດຖະກິດໝູນວຽນ: ບົດຮຽນຈາກປະເທດຈີນ. *ທຳມະຊາດ*, 53(7595), 440-442.

¹⁴ Zhu, J., Fan, C., Shi, H., & Shi, L. (2019). ຄວາມພະຍາຍາມຕໍ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນປະເທດຈີນ: ການທົບທວນຄືນແບບຮອບດ້ານຕໍ່ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ. *ວາລະສານນິເວດວິທະຍາອຸດສາຫະກຳ*, 23(1), 110-118.

ແບບຜະລິດຕະພັນ. ສຸດທ້າຍ, ວິທີການຂອງ EU ຕໍ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງການສ້າງໂອກາດໃໝ່ດ້ານທຸລະກິດ ຊຶ່ງເປັນພາບພົດທີ່ບໍ່ຄ່ອຍໂດດເດັ່ນພໍເທົ່າໃດໃນປະເທດຈີນ.¹⁵

4.3 ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ

ປະເທດຍີ່ປຸ່ນມີປະຫວັດສາດຍາວນານໃນການສົ່ງເສີມປະສິດທິພາບຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອໃຫ້ໜ້ອຍລົງຊຶ່ງເປັນຂໍ້ລິເລີ່ມເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ນັບແຕ່ຊຸມປີ 1970 ເປັນຕົ້ນມາ. ໃນຖານະເປັນປະເທດອຸດສາຫະກຳທີ່ສຳຄັນທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດພາຍໃນປະເທດໜ້ອຍ ແລະ ມີເນື້ອທີ່ຈຳກັດ ເພື່ອກໍ່ສ້າງສະໜາມຂີ້ເຫຍື້ອ, ປະເທດຈຶ່ງມີແຮງຈູງໃຈທີ່ເຂັ້ມແຂງທີ່ຈະນໍາໃຊ້ທີ່ດີທີ່ສຸດຈາກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ມີຢູ່.

ກົດໝາຍທີ່ເປັນຂີດໝາຍສຳຄັນແມ່ນກົດໝາຍພື້ນຖານສຳລັບການສ້າງສັງຄົມທີ່ມີການໝູນວຽນໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ດີ (ກົດໝາຍພື້ນຖານ) ທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາໃນປີ 2000. ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍພື້ນຖານດັ່ງກ່າວ, ໄດ້ສ້າງແຜນການພື້ນຖານໄລ ຍະກາງເພື່ອສ້າງສັງຄົມທີ່ມີການໝູນວຽນໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ດີ, ລວມທັງເປົ້າໝາຍດ້ານຕົວເລກໂດຍລວມເພື່ອເພີ່ມທະວີນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອໃນສະໜາມຂີ້ເຫຍື້ອ. ມີຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ຫຼາຍກົດໝາຍດ້ານການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ຜະລິດຕະພັນສະເພາະທີ່ສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕົວຢ່າງ: ໂດຍແນໃສ່ຍານພາຫະນະ, ເຄື່ອງໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອ, ເສດອາຫານ ແລະ ພາຊະນະບັນຈຸ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່. ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ຊີ້ແຈງເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງຜະລິດຕະພັນເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສາມາດກວມເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການເກັບກຳ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ເມື່ອສິນສຸດອາຍຸການໃຊ້ງານ.¹⁶ ກະຊວງສິ່ງແວດລ້ອມເປັນອົງການຄວບຄຸມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍພື້ນຖານ ແລະ ບັນດາກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບັນດານະໂຍບາຍເສດຖະກິດໝູນວຽນຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນແມ່ນເກີນກວ່າການນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ໄປອີກ. ຄ້າຍຄືກັນກັບບັນດານະໂຍບາຍຂອງ EU, ບັນດານະໂຍບາຍເສດຖະກິດໝູນວຽນຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນແມ່ນອີງໃສ່ວິທີການຮອບວົງຈອນຊີວິດຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ສິ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງການໝູນວຽນໃຊ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຜ່ານແນວຄວາມຄິດ “3Rs”. ຕົວຢ່າງ: ການຊອກຫາເພື່ອຂະຫຍາຍອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງອາຄານ, ສິ່ງເສີມການແບ່ງປັນຜະລິດຕະພັນ (ເຊັ່ນ: ຜ່ານການແບ່ງປັນລົດ) ແລະ ຊຸກຍູ້ການນໍາໃຊ້ຜະລິດຕະພັນມີສອງ.¹⁷

4.4 ບັນດາປະເທດອາຊຽນ

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ບາງປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນພວມສ້າງແຜນການແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນ ຫຼື ລວມເອົາອົງປະກອບຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນເຂົ້າໃນແຜນຍຸດທະສາດອື່ນໆ. ປະເທດຟີລິບປິນໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ

¹⁵ McDowall, W., Geng, Y., Huang, B., Barteková, E., Bleischwitz, R., Türkeli, S., ... & Doménech, T. (2017). ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນປະເທດຈີນ ແລະ ເອີຣົບ. *ວາລະສານນິເວດວິທະຍາອຸດສາຫະກຳ*, 21(3), 651-661.

¹⁶ Benton, D. & Hazell, J. (2015). ເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນປະເທດປະເທດຍີ່ປຸ່ນ. ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ. ມີໃນ: <https://www.the-ies.org/analysis/circular-economy-japan>

¹⁷ Silva, A., Rosano, M., Stocker, L., & Gorissen, L. (2017). ຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອຈົນເຖິງການຄຸ້ມຄອງວັດສະດຸແບບຍືນຍົງ: ການສຶກສາ 3 ກໍລະນີຂອງເສັ້ນທາງການປ່ຽນແປງ. *ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ*, 61, 547-557.

ທະນາຄານອາຊີ (ADB) ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີການລວມເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນເຂົ້າໃນແຜນປະຕິບັດງານທີ່ຈະມາເຖິງສໍາລັບການບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ. ປະເທດອິນໂດເນເຊຍພວມສ້າງຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກປະເທດເດັນມາກ ແລະ ອົງການ UNDP. ຍຸດທະສາດຂອງປະເທດອິນໂດເນເຊຍຈະສຸມໃສ່ 5 ຂະແໜງການບຸລິມະສິດ ຄື: ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ, ການກໍ່ ສ້າງ, ເອເລັກໂຕຣນິກ, ແຜ່ນແພ ແລະ ປລາສະຕິກ. ແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໝູນວຽນໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນແຜນພັດທະນາໄລຍະກາງຂອງປະເທດອິນໂດເນເຊຍ 2020–2024 ແລະ ໃນວິໄສທັດ 2045 ຂອງຕົນ. ປະເທດມາເລເຊຍໄດ້ປະກາດວ່າຕົນເອງມີຄວາມຕັ້ງໃຈວ່າຈະແນະນຳແຜນທີ່ເສັ້ນທາງເສດຖະກິດໝູນວຽນປລາສະຕິກໃນປີ 2020. ສຸດທ້າຍ, ໃນມຸ່ງມານີ້ ປະເທດກຳປູເຈຍໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບອົງການ UNDP ແລະ ແຜນງານ EU SWITCH Asia ກ່ຽວກັບການຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການວາງແຜນການເສດຖະກິດໝູນວຽນ.

4.5 ປະສົບການທົ່ວໄປຂອງປະເທດອື່ນ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ເຫັນໃນພາກນີ້, ຫຼາຍປະເທດໄດ້ມີກົດໝາຍ ແລະ ກອບນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນເປັນເວລາຫຼາຍປີມາແລ້ວ. ອີງໃສ່ປະສົບການເຫຼົ່ານັ້ນ, ສາມາດຖອດຖອນບົດຮຽນທົ່ວໄປໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ການເປັນຜູ້ນຳພາຈາກລັດຖະບານແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ແຕ່ວ່າການວາງແຜນການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສົນທະນາຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ ແລະ ໃນບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ລັດຖະບານມີບົດບາດໃນການສະໜອງກອບວຽກໂດຍລວມທີ່ພາກສ່ວນຕ່າງໆສາມາດດຳເນີນການໄດ້. ຕົວຢ່າງນີ້ລວມມີການຕັ້ງເປົ້າໝາຍທີ່ມີຄວາມທະເຍີທະຍານແຕ່ເປັນຄວາມຈິງ, ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ຈາກຫຼາກຫຼາຍຂັ້ນຕອນໃນວົງຈອນຊີວິດຂອງຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆໃນໄລຍະທີ່ແຕກຕ່າງກັນເພື່ອກຳນົດບັນຫາຕົ້ນຕໍ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີແກ້ໄຂທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຕ່າງໆເພື່ອຊ່ວຍ ແລະ ເລັ່ງລັດການປ່ຽນແປງ.
- ເສດຖະກິດໝູນວຽນແມ່ນຫົວຂໍ້ແບບຕັດຂວາງທີ່ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນໂດຍແຕ່ລະກະຊວງພຽງລຳພັງ. ການປະຕິບັດຕົວຈິງໃນການໝູນວຽນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຕັດຂວາງຜ່ານຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ລັດຖະບານສາມາດລະດົມຊຸກຍູ້ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດຕົວຈິງດັ່ງກ່າວ, ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈຳເປັນຕ້ອງຮັກສາຊ່ອງທາງການສື່ສານ ແລະ ກົນໄກການປະສານງານທີ່ດີ.
- ການຫັນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນໂດຍບັນດາທຸລະກິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແຕ່ກໍ່ຍັງມີການສ້າງຕັ້ງບັນດາວິສາຫະກິດໃໝ່ໂດຍອີງໃສ່ຕົວແບບທຸລະກິດແບບໃໝ່. ສະພາບແວດລ້ອມດ້ານນະໂຍບາຍທົ່ວໄປທີ່ສະໜັບສະໜູນຜູ້ປະກອບການສາມາດຊ່ວຍກະຕຸ້ນການເຄື່ອນໄຫວທີ່ຈຳເປັນ.
- ເພື່ອໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີເຄື່ອງມືນະໂຍບາຍແບບປະສົມປະສານກັນ. ຕົວຢ່າງ: ການປູກຈິດສານິກ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມສາມາດເປັນສິ່ງຈຳເປັນເພື່ອລະດົມຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດຳເນີນການ ແຕ່ວ່ານະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງກັນ ເຊັ່ນ: ພາສີອາກອນ ຫຼື ຄ່າທຳນຽມ, ເງິນສົມທົບ ຫຼື ການຍົກເລີກພາສີອາກອນ ຫຼື ກົດລະບຽບ/ຂໍ້ແນະນຳ, ກໍ່ຍັງສາມາດເປັນສິ່ງຈຳເປັນສໍາລັບການດຳເນີນການດັ່ງກ່າວ.
- ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ກໍ່ໃຫ້ມີການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໃໝ່ ແລະ ແບບໝູນວຽນຫຼາຍຂັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງດຳເນີນໄປຄຽງຄູ່ກັບຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງແຂງແຮງເພື່ອຂັດຂວາງຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງດ້ານທຸລະກິດແບບເສັ້ນສາຍ. ສໍາລັບຜະລິດຕະພັນທີ່ມີຕົວເລືອກທີ່ດີກວ່າຢູ່ແລ້ວ, ສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ຫ້າມຕ່າງໆ ເພື່ອກຳຈັດສິ່ງທີ່ເປັນບັນຫາອອກຈາກຕະຫຼາດ. ໃນກໍລະນີອື່ນໆ, ເຄື່ອງມືດ້ານເສດຖະກິດ (ລວມທັງພາສີອາກອນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມ) ສາມາດຊ່ວຍຫັນປ່ຽນສະໜາມແຂ່ງຂັນໃຫ້ເປັນວິທີການແກ້ໄຂແບບໝູນວຽນຫຼາຍຂັ້ນ. ເງິນສົມທົບທີ່ກະຕຸ້ນການບໍລິໂພກຜະລິດຕະພັນແບບເສັ້ນສາຍສູງ ເຊັ່ນ: ເຊື້ອເພິງຟອດຊິວ ແລະ ແຮ່ທາດ/ຜຸ່ນສັງເຄາະ

ຄວນໄດ້ຮັບການຍົກຍ້າຍອອກໄປ ແລະ ທົດແທນດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນທາງເລືອກແບບໝູນວຽນທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່າຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

- ການຫັນປ່ຽນສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຕ້ອງໃຊ້ເວລາ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີແນວຄິດທີ່ມີນະວັດຕະກຳ, ມີຄວາມຕັ້ງໃຈທີ່ຈະທົດສອບ ແລະ ທົດລອງໃຊ້ວິທີແກ້ໄຂໃໝ່ໆ, ມີການກຽມຄວາມພ້ອມຕໍ່ຄວາມບົກຜ່ອງ ແລະ ຄວາມລົ້ມເຫຼວ, ມີການຮຽນຮູ້ ແລະ ການປັບຕົວຕະຫຼອດເວລາ. ໃນຂະນະທີ່ວິທີການ ແລະ ປະສົບການດ້ານນະໂຍບາຍຂອງປະເທດອື່ນສາມາດສ້າງແຮງບັນດານໃຈ, ບໍ່ມີ “ການປະຕິບັດຕົວຈິງໃດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວເປັນສິ່ງທີ່ດີທີ່ສຸດ” ເພື່ອເປັນວິທີການຫັນປ່ຽນລະບົບການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກທີ່ສູງສົນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

5. ກາລະໂອກາດເພື່ອສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງໃຫ້ມີການໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນສປປລາວ

ປະຈຸບັນນີ້ ສປປລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະການພັດທະນາທີ່ສຳຄັນຊຶ່ງສາມາດດຳເນີນການແຕ່ຫົວທີ່ເພື່ອສົ່ງເສີມເສດຖະກິດໝູນວຽນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວິໄສທັດ “ການກ້າວກະໂດດຂຶ້ນ” ທີ່ກ່າວມາໃນພາກ 2 ຂ້າງເທິງ. ໂດຍປະຕິບັດຕາມເສັ້ນທາງພັດທະນາແບບຄອງເດີມ, ຕາມຕົວແບບໃນລະບົບການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກແບບເສັ້ນສາຍຢ່າງສູງໃນບັນດາປະເທດອຸດສາຫະກຳ, ຈະນຳໄປສູ່ຄວາມຕ້ອງການດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ມັນຍັງຈະເຮັດໃຫ້ການບໍລິການລະບົບນິເວດທີ່ສຳຄັນຫຼຸດລົງຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃນທີ່ດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະເທດມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ກົງກັນຂ້າມ, ດ້ວຍແນວທາງຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ນະໂຍບາຍພາກລັດທີ່ມີປະສິດທິພາບຊຶ່ງຈະນຳສະເໜີແຕ່ຫົວທີ່, ສປປລາວສາມາດເຮັດໃຫ້ການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກໃນຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນມີລັກສະນະໝູນວຽນ ແລະ ມີສິ່ງເສດເຫຼືອໜ້ອຍລົງ, ສະນັ້ນຈຶ່ງສາມາດບັນເທົາບາງຜົນຕາມມາທີ່ບໍ່ດີຂອງການຫັນເປັນທັນສະໄໝໄດ້.

5.1 ບັນດາຄວາມສ່ຽງ ຖ້າບໍ່ຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນ

ການບໍ່ສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນຈະມີຄວາມສ່ຽງຫຍັງແດ່? ການບໍ່ປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນແຕ່ຫົວທີ່ອາດຈະມີຜົນຕາມມາໃນທາງລົບຫຼາຍຢ່າງຕໍ່ສປປລາວ, ລວມທັງສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ບໍລິມາດການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອ. ຖ້າບໍ່ມີການຂະຫຍາຍການແຍກແຫຼ່ງຕ່າງຫາກ ແລະ ປັບປຸງການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນ (ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່), ປະເທດຈະຕ້ອງຮັບມືກັບການເພີ່ມທະວີບໍລິມາດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ປົນເປື້ອນສູງຂຶ້ນຊຶ່ງຈະນຳໄປສູ່ການເພີ່ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການກຳຈັດສຳລັບເທດສະບານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງສູງຂຶ້ນຕໍ່ມົນລະພິດທາງນ້ຳ ແລະ ທາງອາກາດ.
- ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນຂອງທຸລະກິດລາວ. ຖ້າບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ອາດຈະເປັນການຍາກທີ່ທຸລະກິດໃນທ້ອງຖິ່ນຈະກາຍເປັນຜູ້ສະໜອງໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທົ່ວໂລກ. ບັນດາສິນຄ້າຍີ່ຫໍ້ສາກົນຂະໜາດໃຫຍ່ນັບມື້ນັບຄາດຫວັງໃຫ້ຜູ້ສະໜອງຂອງພວກເຂົາຮັບຮອງເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນ ແລະ ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນວິທີການເຮັດວຽກຂອງພວກເຂົາແບບເປັນລະບົບໃນດ້ານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການປ້ອງກັນສິ່ງເສດເຫຼືອ, ການໝູນວຽນຂອງນ້ຳ, ພະລັງງານທົດແທນ ແລະ ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່.
- ການທຳລາຍສຸຂະພາບຂອງດິນກະສິກຳນັບທັງການເຊາະເຈື່ອນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ຖ້າບໍ່ມີການກະຈາຍສານອາຫານຈາກພືດ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ອຸດົມສົມບູນດ້ວຍກາກບອນກັບຄືນສູ່ພື້ນທີ່ກະສິກຳແລ້ວ, ປະເທດກໍອາດຈະປະ

ເຊິນໜ້າກັບສຸຂະພາບຂອງດິນທີ່ຊຸດໂຊມ ແລະ ຜົນຜະລິດກະສິກໍາທີ່ບໍ່ດີ. ຈາກນັ້ນກໍຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນແຮ່ທາດເພື່ອຮັກສາລະດັບການຜະລິດອາຫານໃຫ້ພຽງພໍ.

- ເພີ່ມທະວີການເພິ່ງພາອາໄສສິນຄ້ານໍາເຂົ້າ. ຖ້າບໍ່ມີຍຸດທະສາດທີ່ດີໃນການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນປະເທດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນຜ່ານການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນ, ສປປລາວຈະເພີ່ມທະວີການເພິ່ງພາອາໄສວັດຖຸດິບ ແລະ ຊັບພະຍາກອນນໍາເຂົ້າຂຶ້ນອີກ. ອັນນີ້ອາດຈະເພີ່ມທະວີການຂາດດຸນການຄ້າຕື່ມອີກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະເທດມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຕໍ່ການເໜັງຕີງຂອງລາຄາໃນຕະຫຼາດໂລກ.
- ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວສູງຂຶ້ນ. ຖ້າບໍ່ມີການຫັນປ່ຽນທີ່ປະສິບຜົນສໍາເລັດໄປສູ່ລະບົບໝູນວຽນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ປະເທດກໍຈະພົບວ່າເປັນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ຕົກລົງສັນຍາປາຣີວໍາດ້ວຍດິນຟ້າອາກາດ.
- ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງສໍາລັບການຫັນປ່ຽນເປັນການໝູນວຽນໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ມາ. ຖ້າບໍ່ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການສົ່ງເສີມວິທີແກ້ໄຂແບບເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນໄລຍະປັດຈຸບັນແລ້ວ, ເມື່ອສປປລາວຊຶ່ງພວມເລີ່ມຫັນເປັນອຸດສາຫະກໍາກໍຈະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະສ້າງລະບົບເສັ້ນສາຍທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສິ້ນເບື້ອງຊຶ່ງອາດຈະກາຍເປັນຊັບສິນທີ່ຕົກຄ້າງໃນໄວງນີ້ ແລະ ຈະມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕິດຕັ້ງເພີ່ມເຕີມໃນອະນາຄົດ.

5.2 ກາລະໂອກາດໃນບັນດາຂະແໜງການໃຫຍ່

ບາງທາງເລືອກດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ປະຕິບັດໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີໂຄງສ້າງເສດຖະກິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍທີ່ສຸດມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງໜ້ອຍສໍາລັບສປປລາວ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງມີຫຼາກຫຼາຍໂອກາດສໍາລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ຕົວຢ່າງ: ນະໂຍບາຍທີ່ໃຊ້ໃນ EU ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການອອກແບບຜະລິດຕະພັນສອດຄ່ອງກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນແມ່ນເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍ ສໍາລັບເສດຖະກິດຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີການຜະລິດພາຍໃນປະເທດຢ່າງຈໍາກັດ. ເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນ, ນະໂຍບາຍຂອງຈີນເພື່ອສ້າງລະບົບນິເວດທີ່ເພິ່ງພາອາໄສກັນຂອງອຸດສາຫະກໍາຊຶ່ງເປັນຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂັ້ນຕອນໜຶ່ງທີ່ຫັນເປັນວັດຖຸດິບສໍາລັບອີກຂັ້ນຕອນໜຶ່ງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍສໍາລັບປະເທດທີ່ມີອຸດສາຫະກໍາໜັກ ແລະ ນິຄົມອຸດສາຫະກໍາໃຫຍ່. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ສປປລາວຍັງມີຫຼາກຫຼາຍຈຸດເລີ່ມຕົ້ນເພື່ອດໍາເນີນການໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນທຸກຂະແໜງການໃຫຍ່.

5.2.1 ດ້ານການກໍ່ສ້າງ

ໃນຊຸມປີມໍ່ໆມານີ້, ດ້ວຍການຫັນເປັນຕົວເມືອງຢ່າງໄວວາ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາການທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ, ສປປລາວໄດ້ປະສົບກັບການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານການກໍ່ສ້າງ. ຕົວຢ່າງ: ໃນປີ 2019, ຄາດວ່າຂະແໜງການກໍ່ສ້າງຂອງປະເທດຈະເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 10%.¹⁸ ການກໍ່ສ້າງແມ່ນອຸດສາຫະກໍາທີ່ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍທີ່ມີສ່ວນສໍາຄັນໃນການບໍລິໂພກຊັບພະຍາກອນໂດຍລວມຂອງປະເທດ. ນອກນັ້ນ, ການຜະລິດວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທົ່ວໄປເຊັ່ນ: ຄອນກິດ ແລະ ເຫຼັກແມ່ນໄດ້ໃຊ້ພະລັງງານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ສ້າງການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວຢ່າງມະຫາສານ.

ໃນທຸກຂັ້ນຕອນໃນວົງຈອນຊີວິດຂອງອາຄານ, ອຸດສາຫະກໍາການກໍ່ສ້າງມີຫຼາຍໂອກາດເພື່ອປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຫຼັກການເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ການປັບປຸງການອອກແບບອາຄານຫຼັງໃໝ່ເພື່ອໃຫ້ມີການໝູນວຽນເພີ່ມຂຶ້ນມີຄວາມສໍາຄັນເຊັ່ນດຽວກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການນໍາໃຊ້ອາຄານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ໄດ້ນໍາໃຊ້ຢູ່ແລ້ວ. ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນບາງດ້ານທີ່ລັດຖະບານສາມາດດໍາເນີນການໄດ້:

¹⁸ <http://asianews.eu/content/lao-construction-sector-eyeing-strong-growth-2019-89523>

- ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບໃນການຮື້ຖອນເພື່ອກອບກູ້ເອົາຊັບພະຍາກອນ. ດ້ວຍທັກສະທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ບັນດາບໍລິສັດກໍ່ສ້າງສາມາດເກັບກູ້ເອົາຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມໃນເວລາທຳລາຍອາຄານເກົ່າ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຂົນສົ່ງໄປຖິ້ມ ຫຼື ຂົນໄປຖິ້ມຢູ່ສະໜາມຂີ້ເຫຍື້ອ. ອັນນີ້ປະກອບມີທັງການແຍກວັດສະດຸທີ່ດີກວ່າເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ການຮື້ຖອນຢ່າງລະມັດລະວັງເພື່ອກອບກູ້ເອົາສ່ວນປະກອບຕ່າງໆຂອງອາຄານທັງໝົດ (ເຊັ່ນ: ປະຕູ, ຄານ, ແລະ ຫຼັງຄາ) ທີ່ສາມາດປັບປຸງໃໝ່ ຫຼື ນຳມາໃຊ້ໃໝ່. ການຍົກລະດັບທັກສະໃນຂະແໜງການນີ້ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນໄປຄຽງຄູ່ກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂະຫຍາຍຕະຫຼາດ ສຳລັບວັດສະດຸ ແລະ ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆທີ່ເກັບກູ້ໄດ້.
- ຮັບປະກັນວ່າມີຄວາມສາມາດໃນທ້ອງຖິ່ນຢູ່ແລ້ວສຳລັບການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ຂອງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ໄປສ່ວນໃຫຍ່. ບາດກ້າວທຳອິດ, ສາມາດດຳເນີນການສຳຫຼວດພາກສະໜາມໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ທີ່ສຸດເພື່ອຄົ້ນຫາວ່າມີວິທີການໃດແດ່ໃນຈັດການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອໃນປະຈຸບັນນີ້, ໂດຍສະເພາະວ່າ ມີວັດສະດຸໃດແດ່ທີ່ນຳມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ມີວິທີການນຳໃຊ້ວັດຖຸເຫຼົ່ານັ້ນຄືແນວໃດ. ສາລັບເສັ້ນສາຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີຄຸນຄ່າເປັນຊັບພະຍາກອນແຕ່ປະຈຸບັນຍັງບໍ່ໄດ້ນຳມາໃຊ້ໃໝ່, ຄວນມີຄວາມພະຍາຍາມຄືແນວໃດເພື່ອຊອກຫາທຸລະກິດທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຮັກສາວັດສະດຸເຫຼົ່ານັ້ນໄວ້ໄດ້.
- ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕະຫຼາດສຳລັບສ່ວນປະກອບຕ່າງໆຂອງອາຄານທີ່ນຳມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ສຳລັບວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ບັນຈຸຊັບພະຍາກອນທີ່ໄດ້ນຳມາໃຊ້ໃໝ່ແລ້ວ. ມີຕະຫຼາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວສຳລັບບັນດາສ່ວນປະກອບດັ່ງກ່າວແຕ່ອີງຕາມປະສົບການໃນປະເທດອື່ນ, ຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ຊື້ທີ່ມີທ່າແຮງມັກຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຊື່ອມຕໍ່ກັນແລະກັນເພື່ອເຮັດທຸລະກິດ.
- ການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ການປະຕິຮູບ/ການປັບປຸງຄືນໃໝ່ສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນສາງ. ຈາກທັດສະນະດ້ານຊັບພະຍາກອນ, ການນຳໃຊ້ເຮືອນທີ່ມີຢູ່ເປັນເວລາຍາວນານເກືອບວ່າຈະດີກວ່າການທຳລາຍ ແລະ ກໍ່ສ້າງອາຄານໃໝ່. ລັດຖະບານສາມາດຊ່ວຍໄດ້ດ້ວຍການສ້າງທັກສະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ການປະຕິຮູບອາຄານຕ່າງໆ. ຍັງສາມາດຊອກຫາກາລະໂອກາດເພື່ອສະໜອງແຮງຈູງໃຈດ້ານເສດຖະກິດເພື່ອຢືດອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງອາຄານຕ່າງໆ ອີກດ້ວຍ.
- ນຳໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ໝູນວຽນມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ໄດ້ ຊຶ່ງມີໃນທ້ອງຖິ່ນດ້ວຍຮ່ອງຮອຍກາກບອນຂະໜາດນ້ອຍ. ໃນຫຼາຍປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງ, ຄຸນປະໂຫຍດຂອງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ເປັນໄມ້ແມ່ນເປັນທີ່ຮັບຮູ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ການນຳໃຊ້ໄມ້ສຳລັບອາຄານໃໝ່ກໍ່ພວມເພີ່ມຂຶ້ນ - ບໍ່ພຽງແຕ່ສຳລັບເຮືອນທີ່ຢູ່ອາໄສຂະໜາດນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສຳລັບອາຄານຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ໂຮງຮຽນ ແລະ ສຳລັບຕຶກອາຄານຫຼາຍຊັ້ນຊຶ່ງເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງຫຼາຍຄອບຄົວອີກດ້ວຍ¹⁹. ສະຖາປັດຕະຍະກາແບບດັ້ງເດີມໃນສປປລາວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໃຊ້ໄມ້ເປັນວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ. ລັດຖະບານສາມາດຄົ້ນຄ້ວາຫາວິທີການຕ່າງໆໃນການຮັກສາທັກສະພື້ນເມືອງໃນການກໍ່ສ້າງດ້ວຍໄມ້ ແລະ ການຮ່ວມມືກັບຜູ້ກໍ່ສ້າງທ້ອງຖິ່ນເພື່ອເບິ່ງວ່າເຕັກນິກການກໍ່ສ້າງແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ແບບທັນສະໄໝ ສາມາດປະສົມປະສານເຂົ້າກັນໄດ້ຄືແນວໃດ. ອັນນີ້ອາດຈະແມ່ນຮູບແບບຂອງສູນຄວາມຮູ້ຮ່ວມກັນສຳລັບອາຄານສີຂຽວ ແລະ ແບບໝູນວຽນ.
- ການອອກແບບອາຄານທີ່ເຮັດໃຫ້ການກອບກູ້ເອົາວັດສະດຸ ແລະ ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆໃນການຊອກຫາໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນໃນເວລາທຳລາຍ. ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ວັດສະດຸ ແລະ ສ່ວນປະກອບຕ່າງໆແບບໝູນວຽນ, ບໍລິສັດກໍ່ສ້າງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການບຳລຸງຮັກສາ/ການປະຕິຮູບ ແລະ ສຳລັບການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່ ຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການກໍ່ສ້າງ.

¹⁹ Hildebrandt, J., Hagemann, N., & Thrän, D. (2017). ການປະກອບສ່ວນຂອງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະແໜງການກໍ່ສ້າງທີ່ມີກາກບອນຕໍ່າໃນເອີຣົບ. ຕົວເມືອງ ແລະ ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ, 34, 405-418.

ການຮັບຮູ້ໂອກາດເຫຼົ່ານີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາບໍລິສັດທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນແຕ່ລະໄລຍະຂອງ ຮອບວົງຈອນຊີວິດ, ລວມທັງການອອກແບບອາຄານ, ການກໍ່ສ້າງ, ການຄຸ້ມຄອງ, ການບໍາລຸງຮັກສາ/ການສ້ອມແປງ, ການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ແລະ ການນາມາໃຊ້ໃໝ່/ການນາໃຊ້ຄືນໃໝ່. ລັດຖະບານສາມາດມີບົດບາດສາຄັນໂດຍການ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສໍາຄັນເພື່ອປົກສາຫາລືກ່ຽວກັບໂອກາດຂອງວິທີການແກ້ໄຂແບບໝູນວຽນ, ມີ ການຮ່ວມມືແບບໃດແດ່ທີ່ຈໍາເປັນ ແລະ ນະໂຍບາຍພາກລັດສາມາດອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮັບຮອງເອົາ ການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນຄືແນວໃດ.

ລັດຖະບານ, ໃນຖານະທີ່ເປັນກໍາມະທິການສໍາລັບອາຄານພາກລັດ ຊຶ່ງເປັນລູກຄ້າທີ່ສໍາຄັນຂອງອຸດສາຫະກໍາການກໍ່ ສ້າງ ແລະ ສາມາດຊ່ວຍສ້າງການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນທີ່ດີຜ່ານການຈັດຊື້ຂອງຕົນເອງ.

5.2.2 ດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ດ້ານສະບຽງອາຫານ

ສປປລາວ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາເພື່ອລ້ຽງດູປະຊາກອນຂອງຕົນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ການປະຕິ ບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນໃນດ້ານກະສິກໍາສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ. ກະສິກໍາແມ່ນ ແຫຼ່ງການດໍາລົງຊີວິດຕົ້ນຕໍສໍາລັບຫຼາຍກ່ວາ 70% ຂອງປະຊາກອນ ຊຶ່ງແມ່ນການປູກເຂົ້າ ແລະ ການຜະລິດຂະໜາດ ນ້ອຍເພື່ອລ້ຽງຊີບ. ສະມັດຕະພາບການຜະລິດຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າຍ້ອນເຕັກນິກການປູກຝັງທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄໍາແນະນໍາ ແລະ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດພູດອຍທາງພາກເໜືອທີ່ມີຄຸນນະພາບດິນບໍ່ດີ ແລະ ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ. ຜົນກະທົບຮ້າຍ ແຮງຂຶ້ນຂອງການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ໄດ້ປ່ຽນແປງຮູບແບບຂອງຝົນ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງເຫດການດິນ ຟ້າອາກາດທີ່ຮ້າຍແຮງກໍ່ແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ຊາວກະສິກອນ. ຜົນຜະລິດຕໍ່າເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຄໍາປະກັນດ້ານ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ ຊຶ່ງເປັນຄວາມກັງວົນຕົ້ນຕໍທີ່ລັດຖະບານພວມພະຍາຍາມແກ້ໄຂ.

ສາມາດເພີ່ມຜະລິດຕະພັນຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ກະສິກໍາທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງໂດຍຂຶ້ນກັບກະແສເສັ້ນສາຍຂອງຝຸ່ນ ແຮ່ທາດ ແລະ ເຊື້ອໄຟຟອດຊິວ. ໃນເມື່ອສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດປັບປຸງຜົນຜະລິດໄດ້, ມັນກໍ່ຈະມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ລະ ບົບນິເວດທໍາມະຊາດ, ສາມາດເຮັດໃຫ້ສຸຂະພາບຂອງດິນເສື່ອມໂຊມ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດອີກດ້ວຍ.²⁰ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມີຫຼາກຫຼາຍທາງເລືອກໃນການກະສິກໍາແບບດັ່ງເດີມທີ່ມີຢູ່,²¹ ລວມທັງກະ ສິ ກໍາແບບປະສົມປະສານ, ກະສິກໍາ-ປ່າໄມ້, ກະສິກໍານິເວດວິທະຍາ ແລະ ກະສິກໍາອິນຊີ ແລະ ກະສິກໍາເພື່ອໃຫ້ເກີດ ໃໝ່ (regenerative agriculture) ຊຶ່ງອີງໃສ່ການໝູນວຽນຂອງສານອາຫານ ແລະ ກາກບອນ ແລະ ເນັ້ນໜັກເຖິງ ຄວາມສໍາຄັນຂອງການຮັກສາດິນໃຫ້ມີຊີວິດດ້ານຊີວະພາບ ແລະ ມີສຸຂະພາບດີ.

ການນໍາໃຊ້ວິທີການເສດຖະກິດໝູນວຽນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ກະສິກໍາສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸຫຼາກຫຼາຍວັດຖຸ ປະສົງ, ລວມທັງການປັບປຸງສຸຂະພາບ ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງດິນ, ການປັບປຸງການຄໍາປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານແລະ

²⁰ IPES-Food (2016). ຈາກຄວາມເປັນເອກະພາບໄປສູ່ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ: ການຫັນປ່ຽນແບບພິເສດຈາກກະສິກໍາແບບອຸດສາຫະກໍາໄປ ສູ່ລະບົບກະສິກໍານິເວດວິທະຍາ. ຄະນະຊ່ຽວຊານສາກົນກ່ຽວກັບລະບົບອາຫານແບບຍືນຍົງ.

²¹ See for example: Williams, M., Schröder, P., Gower, R., Kendal, J., Retamal, M., Dominish, E., & Green, J. (2018). ການເບັດເສັ້ນໂຄ້ງ: ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອສໍາລັບເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນປະເທດພວມ ພັດທະນາ. Tearfund: ນະຄອນຫຼວງລອນດອນ.

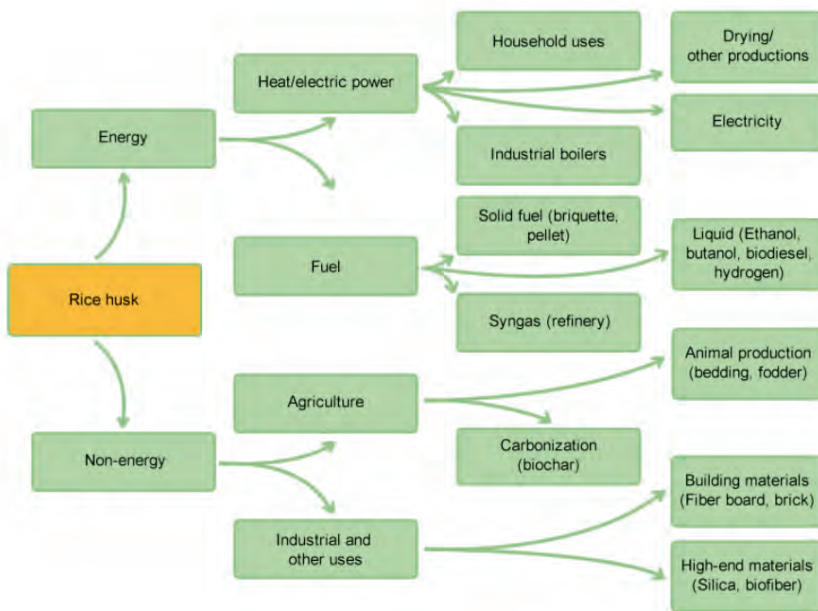
ໂພຊະນາການ, ການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານສະອາດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ.²² ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການເຮັດໃຫ້ລະບົບກະສິກໍາ ແລະ ສະບຽງອາຫານແບບໝູນວຽນປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

- ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງສະບຽງອາຫານ. ໃນດ້ານການຜະລິດ, ອັນນີ້ສາມາດບັນລຸໄດ້ໂດຍຜ່ານການປັບປຸງສາຍເກັບຮັກສາ, ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງການຄາດຄະເນດິນຟ້າອາກາດທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານເພື່ອຢືດອາຍຸຂອງຜະລິດຕະພັນອາຫານເອງ. ໃນດ້ານການບໍລິໂພກ, ໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອພິຈາລະນາປະກອບມີ ຕົວຢ່າງ: ຂໍ້ຕົກລົງແບບສະໜັກໃຈກັບໂຮງແຮມ ແລະ ຮ້ານອາຫານຂະໜາດໃຫຍ່ເພື່ອຫຼີກລຽງການບໍລິການອາຫານແບບບູເຟ້ (buffets) ແລະ ການສະເໜີຂະໜາດການເຊີບທີ່ມີຄວາມຍືດຫຍຸ້ນ.
- ສໍາລັບສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກອາຫານທີ່ຫຼີກລຽງບໍ່ໄດ້, ຄວນສ້າງຕັ້ງລະບົບເພື່ອສາມາດນໍາໃຊ້ໃຫ້ເກີດມີຄຸນຄ່າສູງຂຶ້ນ ຊຶ່ງສະທ້ອນເຖິງສະພາບການຂອງທ້ອງຖິ່ນ.²³ ອາຫານເຫຼືອທີ່ຍັງສາມາດກິນໄດ້ຢ່າງປອດໄພສາມາດບໍລິຈາກໃຫ້ຄົນທີ່ຂັດສິນ ຫຼື ສະຖາບັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ສະຖານທີ່ເດັກກໍາພ້າ. ການໃຫ້ເສດອາຫານເພື່ອລ້ຽງສັດແມ່ນການນໍາໃຊ້ທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງອີກອັນໜຶ່ງທີ່ຄວນພິຈາລະນາ. ການປ່ອຍສະຫຼາຍເສດອາຫານໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ຫຼື ໃນຊຸມຊົນຍັງເປັນທາງເລືອກທີ່ດີ, ແຕ່ວ່າຄວນນໍາໃຊ້ຜຸ່ນບໍ່ມີໃຫ້ເປັນຜຸ່ນຊີວະພາບ ແລະ ເພື່ອປັບປຸງດິນ.
- ການນໍາໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອດ້ານກະສິກໍາທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງ. ຮູບ 4 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຫຼາກຫຼາຍທາງເລືອກທີ່ມີຢູ່ໃນການນໍາໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອດ້ານກະສິກໍາ, ຕົວຢ່າງ: ໂດຍນໍາໃຊ້ຂີ້ແກບ (ເປືອກເຂົ້າສານ). ມີບັນດາຕົວເລືອກທີ່ຄ້າຍຄືກັນສໍາລັບສິ່ງເສດເຫຼືອປະເພດອື່ນ. ສປປລາວມີທໍາແຮງທີ່ສໍາຄັນໃນການຜະລິດພະລັງງານຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກກະສິກໍາ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສັດລ້ຽງ.²⁴ ເຕັກໂນໂລຢີໃນການເຮັດແບບນັ້ນກໍມີພ້ອມແລ້ວ, ລວມທັງການຜະລິດແບບອັດເມັດ ແລະ ການຜະລິດແກັດຊີວະພາບຊຶ່ງສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ໃນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຕ້ອງການການລົງທຶນໜ້ອຍ. ການຟື້ນຟູສານອາຫານຈາກກະແສສິ່ງເສດເຫຼືອອິນຊີປະເພດຕ່າງໆ ແລະ ການເປັນຜຸ່ນຊີວະພາບເພື່ອກັບຄືນໄປສູ່ເນື້ອທີ່ປູກຝັງແມ່ນການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນອີກຢ່າງໜຶ່ງທີ່ສາມາດເປັນສິ່ງສໍາຄັນໃນການຮັກສາສຸຂະພາບດິນ ແລະ ຜົນຜະລິດ. ອັນນີ້ຍັງຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການຜຸ່ນແຮ່ທາດ/ປຸຍສັງເຄາະຊຶ່ງເປັນການຊ່ວຍປະຢັດເງິນໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ແລະ ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນນັບທັງມົນລະພິດທາງນໍ້າ ແລະ ການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວອີກດ້ວຍ. ສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງສັດລ້ຽງ (ຜຸ່ນສັດ) ແມ່ນກະແສສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີທໍາແຮງສູງໂດຍສະເພາະນັບທັງການຜະລິດພະລັງງານ ແລະ ການຟື້ນຟູສານອາຫານ.

²² van Bodegom, A.J., van Middelaar, J. & Metz, N. (2019). ກະສິກໍາໝູນວຽນໃນບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ແລະ ລາຍໄດ້ປານກາງ. ເອກະສານເພື່ອສື່ນທະນາ, ເວທີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບສະບຽງອາຫານ ແລະ ທຸລະກິດ. ມີໃນ: <https://knowledge4food.net/circular-agriculture-low-middle-income-countries/>

²³ Menikpura, S. N. M., Sang-Arun, J., & Bengtsson, M. (2013). ການຄຸ້ມຄອງແບບປະສົມປະສານຕໍ່ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຂອງແຂງ: ວິທີການໃນການເສີມຂະຫຍາຍຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຂອງດິນຟ້າອາກາດໂດຍຜ່ານການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນ. ວາລະສານການຜະລິດທີ່ສະອາດກ່ວາ, 58, 34-42.

²⁴ Vongvisith, B., Wudi, Z., Fang, Y., Kai, W., Ming, L., Xiyan, J., ... & Hong, Y. (2018). ຊັບພະຍາກອນສິ່ງເສດເຫຼືອດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ພະລັງງານຊີວະພາບໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງສປປລາວ. ແຫຼ່ງພະລັງງານ, ພາກ A: ການຟື້ນຟູ, ການນໍາໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, 40(19), 2334-2341.

ຮູບ 4. ການນຳໃຊ້ໄດ້ຫຼາຍຢ່າງສຳລັບສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກກະສິກຳ - ການເກັບກ່ຽວຂີ້ແກບ (ເບືອກເຂົ້າສານ) ເປັນຕົ້ນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: <http://www.knowledgebank.irri.org/step-by-step-production/postharvest/rice-by-products/rice-husk>

- ການສ້າງມູນຄ່າເສດຖະກິດຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກກະສິກຳ ແມ່ນດ້ານທີ່ມີການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ການພັດທະນາຢ່າງຫ້າວຫັນ. ມີຫຼາຍໂຄງການ ແລະ ຫຼາຍບໍລິສັດເລີ່ມຕົ້ນຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີການຫັນປ່ຽນສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກກະສິກຳເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ມີມູນຄ່າສູງ.²⁵

5.2.3 ດ້ານນ້ຳ ແລະ ສຸຂາພິບານ

ລະບົບນ້ຳ ແລະ ສຸຂາພິບານເປັນຫຼາກຫຼາຍໂອກາດໃຫ້ແກ່ວິທີແກ້ໄຂບັນຫາໃນການໝູນວຽນ, ນັບທັງການນຳໃຊ້ນ້ຳເອງ ແລະ ການນຳເອົາສານອາຫານມາໃຊ້ໃໝ່ໃນນ້ຳປັດສະວະ ແລະ ອາຈົມຂອງມະນຸດ. ການນຳໃຊ້ນ້ຳເສຍໃນຕົວເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບການບຳບັດແລ້ວສຳລັບຊົນລະປະທານກະສິກຳພວມນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນໃນຫຼາຍຫົນແຫ່ງທົ່ວໂລກ. ອັນນີ້ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນດ້ານນ້ຳໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການຝຸ່ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງລະມັດລະວັງກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຈາກການປົນເປື້ອນຂອງໂລຫະໝັກ, ຢາ ແລະ ສານອື່ນໆ.²⁶ ຂໍ້ແນະນຳຂອງສາກົນ ເຊັ່ນ: ຂໍ້ແນະນຳທີ່ອອກໂດຍອົງການອະນາໄມໂລກສາມາດເປັນຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການອອກແບບລະບົບທີ່ມີລະດັບຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ.²⁷ ທ່າແຮງໃນການຟື້ນຟູສານອາຫານທີ່ປອດໄພສາມາດສູງຂຶ້ນໄດ້ໃນລະບົບແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງຂະໜາດນ້ອຍ ບ່ອນທີ່ນ້ຳເສຍຈາກຄົວເຮືອນບໍ່ໄດ້ໄຫຼລົງໄປປະສົມກັບນ້ຳຈາກ

²⁵ ເບິ່ງຕົວຢ່າງຂອງກໍລະນີນີ້ຈາກປະເທດອິດສະຕາລີ: <https://www.nswcircular.org/making-high-value-products-from-agricultural-waste/>

²⁶ Helmecke, M., Fries, E., & Schulte, C. (2020). ການຄວບຄຸມການນຳໃຊ້ນ້ຳຄືນໃໝ່ສຳລັບຊົນລະປະທານກະສິກຳ: ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປົນເປື້ອນຈຸລິນຊີອິນຊີ. ວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມຂອງເອີຣົບ, 32(1), 4.

²⁷ WHO (2006). ຂໍ້ແນະນຳຂອງອົງການອະນາໄມໂລກສຳລັບການນຳໃຊ້ນ້ຳເປື້ອນາກອາຈົມ ແລະ ນ້ຳສີເທົາທີ່ປອດໄພ (ເຫຼັ້ມທີ 1). ອົງການອະນາໄມໂລກ.

ແຫຼ່ງອື່ນໆ. ລະບົບສຸຂາພິບານທີ່ນໍາໃຊ້ສານອາຫານເປັນຊັບພະຍາກອນ (ມັກຈະກ່າວເຖິງວ່າເປັນສຸຂາພິບານນິເວດວິທະຍາ ຫຼື EcoSan) ມີທ່າແຮງຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ.²⁸

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ປະມານ 1/3 ຂອງປະຊາກອນລາວຍັງຂາດການເຂົ້າເຖິງສຸຂາພິບານທີ່ປອດໄພ. ຍັງຈາເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້ອມແປງ ແລະ ຍົກລະດັບລະບົບລະບາຍນໍ້າເສຍໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ເມື່ອສປປລາວຂະຫຍາຍ ແລະ ບັບປຸງສຸຂາພິບານ ແລະ ລະບົບລະບາຍນໍ້າເສຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຕົວເມືອງໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້ານີ້, ທ່າແຮງໃນການຟື້ນຟູສານອາຫານ ແລະ ການຜະລິດຝຸ່ນຊີວະພາບຄວນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປະເມີນຜົນໂຄງການໃໝ່.

5.2.4 ດ້ານການຕ້ອນຮັບ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ

ສປປລາວບໍ່ແມ່ນຈຸດໝາຍປາຍທາງການທ່ອງທ່ຽວເປັນກຸ່ມໃຫຍ່. ນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍຄົນໄປລາວເພື່ອສໍາຜັດກັບວັດທະນະທໍາ ແລະ ທໍາມະຊາດທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງປະເທດ ແລະ ໄດ້ມີການຕະຫຼາດໃນປະເທດເອງທີ່ເປັນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທໍາມະຊາດ. ອັນນີ້ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີໃນການສົ່ງເສີມການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ເພາະມັນໝາຍຄວາມວ່ານັກທ່ອງທ່ຽວຫຼາຍຄົນຈະມີແນວຄິດໃນແງ່ດີຕໍ່ຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ໃນພາກກ່ອນໆກ່ຽວກັບການກໍ່ສ້າງ, ສະບຽງອາຫານ ແລະ ເສດອາຫານ ແລະ ສຸຂາພິບານນິເວດວິທະຍາກໍຍັງສາມາດນໍາໃຊ້ໄດ້ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວເຊັ່ນກັນ. ການບໍາລຸງຮັກສາເປັນປົກກະຕິເພື່ອຢຶດອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງອາຄານ ແລະ ເພີນິເຈີ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນເສດອາຫານແມ່ນ 2 ຂົງເຂດທີ່ມີຄວາມໝາຍສະເພາະ. ຄວນສົ່ງເສີມການໝູນວຽນເສດອາຫານທີ່ຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ໃຫ້ເປັນອາຫານສັດ, ຝຸ່ນຊີວະພາບ ຫຼື ເພື່ອຜະລິດແກັດຊີວະພາບ. ສາມາດລິເລີ່ມໂຄງການທົດລອງເພື່ອເກັບນໍ້າມັນປຸງແຕ່ງອາຫານທີ່ໃຊ້ແລ້ວ ແລະ ຖ້າວ່າມີປະລິມານທີ່ເກັບໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ, ສາມາດປະເມີນຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຫັນປ່ຽນນໍ້າມັນເຫຼົ່ານັ້ນເປັນເຊື້ອໄຟຂອງຍານພະຫະນະ. ໂອກາດການຜະລິດຜະລິດຕະພັນໃໝ່ຈາກແຜ່ນແພທີ່ໃຊ້ແລ້ວ ເຊັ່ນ: ຜ້າກັງ, ພິມບຸພິນ, ຜ້າປູບ່ອນນອນ ແລະ ຜ້າປູໂຕະ ກໍ່ຄວນໄດ້ຮັບການສໍາຫຼວດ.

ອຸດສະຫະກໍາການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການຕ້ອນຮັບມັກຈະນໍາໃຊ້ເຄື່ອງອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກ ແລະ ການຫຸ້ມຫໍ່ພຽງຄັ້ງດຽວແລ້ວຖິ້ມເປັນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຜະລິດຈາກປລາສະຕິກ. ສິ່ງນີ້ຄວນໄດ້ຮັບການກົດກັນເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ລວມທັງການສົ່ງເສີມສິ່ງຂອງທີ່ສາມາດເອົາມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້ງ່າຍ.

5.2.5 ໂຮງງານຜະລິດ

ໃນສປປລາວມີອຸດສະຫະກໍາການຜະລິດຢ່າງຈໍາກັດ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພື້ນຖານການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ. ບໍ່ວ່າຂະແໜງການຈະມີຂະໜາດໃດກໍຕາມ, ຍັງມີໂອກາດທີ່ຈະສົ່ງເສີມການຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອ. ບັນດາວິສາຫະກິດການຜະລິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນໜຶ່ງໃນເຂດເສດຖະກິດພິເສດ (SEZ) ຊຶ່ງເປັນການງ່າຍຕໍ່ການສືບສວນຫາໂອກາດດັ່ງກ່າວ. ໃນບາດກ້າວທໍາອິດ, ແຕ່ລະຫ້ອງການເຂດເສດຖະກິດພິເສດໃນທ້ອງຖິ່ນສາມາດດໍາເນີນການສ້າງລາຍການສົ່ງເສດເຫຼືອເພື່ອສ້າງສະພາບລວມຂອງປະລິມານການຜະລິດ ແລະ ມູນຄ່າຊັບພະຍາກອນທີ່ມີທ່າແຮງ. ໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ, ບັນດາບໍລິສັດທີ່ຜະລິດຂີ້ເຫຍື້ອສູງ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຜະລິດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ອາດຈະມີບາງຄຸນຄ່າດ້ານຊັບພະຍາກອນສາມາດໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານເຕັກນິກເພື່ອກໍານົດທາງ

²⁸ ເບິ່ງຕົວຢ່າງສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບຂອງໂຄງການນີ້ກັບບັນດາໂຄງການທົດລອງໃນຫຼາຍປະເທດ: <http://www.ecosanres.org/>

ເລືອກໃນການຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນ. ສູນການຜະລິດສະອາດແຫ່ງຊາດສາມາດປະກອບ ສ່ວນໃນການສ້າງລາຍກາຍ ແລະ ການປະເມີນຜົນດັ່ງກ່າວ.

ເມື່ອເບິ່ງບັນດາຂະແໜງການຜະລິດສະເພາະ, ມີໂອກາດກະຕຸ້ນການນຳໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ຜະລິດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການຜະລິດຄືນໃໝ່. ຕົວຢ່າງໜຶ່ງ ແມ່ນອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ເສັ້ນໃຍ “ທາງເລືອກ” ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ໄມ້ໄຜ່ ຫຼື ປ່ານ. ລັດຖະບານສາມາດລິເລີ່ມໂຄງການຮ່ວມກັບສະມາຄົມອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບລາວເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາຫາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຜະລິດເສັ້ນໃຍບາງຊະນິດ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້, SME ສ່ວນໃຫຍ່ມີຄວາມຮູ້ພຽງເລັກນ້ອຍກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້. ທຸລະກິດລາວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ SME, ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ, ຂະໜາດບໍລິສັດຍັງນ້ອຍຫຼາຍຖ້າທຽບໃສ່ປະເທດໃກ້ຄຽງ. ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍຕໍ່ບັນດາບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ເມື່ອພວກເຂົາເຫັນໂອກາດທີ່ຈະຂະຫຍາຍອອກໄປ. ໂຄງການຂອງທະນາຄານໂລກທີ່ພວມດຳເນີນກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງການເງິນຂອງ SME ໄດ້ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດຍືມເງິນໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ.²⁹ ອັນນີ້ສາມາດເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ລັດຖະບານສາມາດຈັດສຳມະນາເພື່ອສະເໜີແນະນຳກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນສຳລັບຜູ້ທີ່ສະໜັກຂໍເງິນທຶນດັ່ງກ່າວ.

5.2.6 ການຄຸ້ມຄອງຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່

ຄວາມສຳຄັນຂອງການຂະຫຍາຍການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ, ລວມທັງການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ເບິ່ງຄືວ່າເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ດີໃນສປປລາວ. ສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນນັ້ນແມ່ນວິໄສທັດ ແລະ ຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອແບບຍືນຍົງສຳລັບນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຊຶ່ງປະຈຸບັນນີ້ພວມຢູ່ໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ.³⁰ ຍຸດທະສາດໃໝ່ນີ້ລວມມີຫຼາຍອົງປະກອບຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ລວມທັງການຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອ. ເປັນສິ່ງສຳຄັນສຳລັບລັດຖະບານຂັ້ນສູນກາງໃນການຮ່ວມມືກັບອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນພາກອື່ນໆຂອງປະເທດ.

ປະຈຸບັນນີ້, ສະຖາບັນການເຕີບໂຕສີຂຽວທົ່ວໂລກ (GGGI) ພວມດຳເນີນຫຼາຍໂຄງການທົດລອງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຕົວຢ່າງ: ທະນາຄານຂີ້ເຫຍື້ອໃນໂຮງຮຽນ, ການເກັບ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂວດແກ້ວ ແລະ ການຍ່ອຍສະຫຼາຍສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກຕະຫຼາດສິດ.³¹ ບັນດາໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແຕ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນພື້ນຖານເສດຖະກິດໝູນວຽນຫຼາຍຂຶ້ນອີກແລະ ສົມຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຮຽນຈາກຕົວແບບ. ລັດຖະບານສາມາດຊ່ວຍລິເລີ່ມໂຄງການທີ່ຄ້າຍຄືກັນໃນເມືອງຂຶ້ນຮອງ.

ການແຍກຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ການເກັບເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ສາມາດນຳມາໃຊ້ໃໝ່ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນນີ້ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນດຳເນີນການໂດຍພະນັກງານເກັບຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ສ່ວນຫຼາຍຈະຢູ່ໃນສະພາບທີ່ບໍ່ປອດໄພ. ລັດຖະບານສາ

²⁹ <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P131201?>
³⁰ <https://gggi.org/stakeholder-consultation-workshop-on-sustainable-solid-waste-management-strategy-and-action-plan-for-vientiane-2020-2030/>
³¹ <https://report.gggi.org/2019/success-story-4/>

ມາດຊຸກຍູ້ໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງເທດສະບານເມືອງຮັບຮູ້ເຖິງຄຸນຄ່າຂອງການເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ເຄື່ອງມືປ້ອງກັນໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າໃຫ້ແກ່ບັນດາພະນັກງານເກັບຂີ້ເຫຍື້ອແບບບໍ່ເປັນທາງການ.

5.2.7 ບັນດາຂະແໜງການອື່ນ

ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສ້ອມແປງໄດ້ງ່າຍ, ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກສາມາດແກ້ໄຂບັນດາຜະລິດຕະພັນທີ່ແຕກຫັກແທນທີ່ຈະຖິ້ມ, ແມ່ນອົງປະກອບສຳຄັນຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ອັນນີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຜູ້ທີ່ມີທັກສະ, ເຄື່ອງມື ແລະ ການເຂົ້າເຖິງອາໄຫຼ່ທີ່ຖືກຕ້ອງ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບພາກອື່ນໆຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ແນ່ນອນວ່າມີທຸລະກິດສ້ອມແປງຂະໜາດນ້ອຍທີ່ມີຢູ່ໃນຕົວເມືອງແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການດຳເນີນງານເຫຼົ່ານີ້ໃນສປປລາວສາມາດໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ, ຕົວຢ່າງ: ໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ການຍົກລະດັບດ້ານທັກສະໃຫ້ແກ່ຊ່າງສ້ອມແປງ (ຈົນໄປສູ່ການອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນທີ່ຮຽນຈົບ), ການຝຶກອົບຮົມດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຕະຫຼາດ (ລວມທັງຜ່ານ ICT), ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຂະຫຍາຍທຸລະກິດ, ການລົງທຶນໃສ່ເຄື່ອງມື, ການສະໜັບສະໜູນການສ້າງເຄືອຂ່າຍ ແລະ ການເລີ່ມຕົ້ນສ້າງສະມາຄົມທຸລະກິດ. ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຍັງສາມາດເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ກັບທຸລະກິດສ້ອມແປງໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ, ຕົວຢ່າງ: ດ້ວຍການຈັດງານວາງສະແດງການສ້ອມແປງເປັນປົກກະຕິຢູ່ຕາມສະຖານທີ່ຕ່າງໆທີ່ປະຊາຊົນເຕົ້າໂຮມກັນຫຼາຍ. ທາງເລືອກອື່ນທີ່ຄວນພິຈາລະນາແມ່ນການເຮັດໃຫ້ການບໍລິການສ້ອມແປງລາຄາຖືກລົງໂດຍການຍົກເວັ້ນພາສີມູນຄ່າເພີ່ມ (VAT) (ຖ້າມີ).

ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີການຄຸ້ມຄອງຕາມຄວາມຄິດເສດຖະກິດເປັນເສັ້ນສາຍ, ແຕ່ວ່າອາດຈະເປັນໂອກາດທີ່ຈະນຳໃຊ້ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດຈຳນວນໜຶ່ງມາເປັນແຫຼ່ງວັດຖຸດິບ.³²

ໃນປະຈຸບັນນີ້, ລັດວິສາຫະກິດໃນສປປລາວ ພວມມີການປະຕິຮູບເພື່ອໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນດ້ານການເງິນ. ຂັ້ນຕອນນີ້ສາມາດເປີດໂອກາດເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາຫາວິທີການທີ່ບັນດາບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດວົງໝູນວຽນ.

5.3 ດ້ານການສຶກສາໃນຖານະເປັນຜູ້ຂັບເຄື່ອນເສດຖະກິດໝູນວຽນ

5.3.1 ການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ

ການສ້າງເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນອະນາຄົດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພົນລະເມືອງມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຫັດສະນະຄະຕິທີ່ຈຳເປັນເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນ. ການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນສາມາດມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສ້າງພື້ນຖານຄວາມຮູ້ທີ່ຈຳເປັນ.

- ກ່ອນອື່ນໝົດ, ນັກຮຽນຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າເປັນຫຍັງສິ່ງຄົມຕ້ອງໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບໝູນວຽນ. ອັນນີ້ໝາຍຄວາມວ່າການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບນິເວດວິທະຍາຊຶ່ງແມ່ນວິທີທີ່ສິ່ງມີຊີວິດທັງໝົດໃນໂລກມີການພົວພັນກັນ ແລະ ເພິ່ງພາອາໄສຊຶ່ງກັນແລະກັນ ແລະ ວິທີການຂອງວັດຖຸດິບທັງໝົດມີການໝູນວຽນໃນທຳມະຊາດເປັນວົງກົມຄືແນວໃດ ເຊັ່ນ: ນ້ຳ, ກາກບອນ ແລະ ສານອາຫານຕ່າງໆ. ນັກຮຽນຈຳເປັນຕ້ອງຮຽນຮູ້ເພື່ອຮັບຮູ້ວ່າມະນຸດແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງທີ່ປະສົມປະສານເຂົ້າໃນລະບົບການດຳລົງຊີວິດຂອງໜ່ວຍໂລກ

³² Kinnunen, P. H. M., & Kaksonen, A. H. (2019). ໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນໃນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່: ກາລະໂອກາດ ແລະ ອຸປະສັກຕໍ່ການເພີ່ມມູນຄ່າຂອງແຮ່ທາດ. ວາລະສານການຜະລິດທີ່ສະອາດກ່ວາ, 228, 153-160.

ແລະ ສັງຄົມຂອງພວກເຮົາຕ້ອງມີວິວັດທະນາການເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຮົາ, ຕົ້ນຕໍແມ່ນດ້ວຍການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບໝູນວຽນ.

- ອັນທີສອງ, ນັກຮຽນຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ວິທີທີ່ພວກເຂົາເອງສາມາດຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນໃນຊີວິດປະຈໍາວັນ. ອັນນີ້ປະກອບມີການຮຽນຮູ້ວິທີການປະພຶດຕົວແບບໃດໃນຖານະເປັນຜູ້ບໍລິໂພກເພື່ອສາມາດກໍານົດວ່າຜະລິດຕະພັນໃດມີການໝູນວຽນໄດ້ ແລະ ຫຼີກລຽງສິ່ງຂອງທີ່ໃຊ້ງານພຽງຄັ້ງດຽວແລ້ວຖິ້ມ ແລະ ລາຍການອື່ນໆທີ່ມີອາຍຸການໃຊ້ງານສັ້ນ. ຍັງປະກອບມີການຮຽນຮູ້ສິ່ງທີ່ສາມາດສ້ອມແປງໄດ້ ແລະ ວິທີການຊອກຫາການບໍລິການດັ່ງກ່າວ, ກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດຂອງ "ການບໍລິໂພກຮ່ວມກັນ" ບ່ອນທີ່ຜະລິດຕະພັນໜຶ່ງສາມາດແບ່ງປັນກັບຜູ້ຊົມໃຊ້ຫຼາຍຄົນ ແລະ ກ່ຽວກັບວິທີການແຍກສິ່ງຂອງທີ່ສາມາດນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ ແລະ ວິທີການກໍາຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອຢ່າງຖືກຕ້ອງຄືແນວໃດ.
- ສຸດທ້າຍ, ຄວນພະຍາຍາມໃນການສ້າງຄ່ານິຍົມ ແລະ ຫັດສະນະຄະຕິຂອງນັກຮຽນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນ. ຕົວຢ່າງ: ເປັນສິ່ງສາຄົນທີ່ຈະເຮັດວຽກເພື່ອຕໍ່ຕ້ານການດູກູກທາງສັງຄົມທີ່ມັກຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້ອມແປງ ແລະ ນໍາມາໃຊ້ໃໝ່ຜະລິດຕະພັນຕ່າງໆ. ການປະຕິບັດຕົວຈິງດັ່ງກ່າວມີທ່າອ່ຽງທີ່ພົວພັນກັບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງມັກຈະຖືກເບິ່ງວ່າເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາຖາໜາສໍາລັບຜູ້ທີ່ສາມາດຊື້ສິ່ງໃໝ່ໆໄດ້ຢູ່ສະເໝີ. ການຫັນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນຈະປະສົບຜົນສໍາເລັດໄດ້ງ່າຍກວ່າ ຖ້າວ່າພົນລະເມືອງທັງຫຼາຍຮຽນຮູ້ຕັ້ງແຕ່ອາຍຸຍັງນ້ອຍເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈວ່າການປະຢັດມັດທະຍົດເປັນຄວາມສະຫຼາດນັບທັງສໍາລັບບຸກຄົນເອງ (ປະຢັດເງິນ) ແລະ ເປັນຄວາມປາຖະໜາຂອງສັງຄົມອີກດ້ວຍ. ເຊັ່ນດຽວກັນນັ້ນ, ຄວນສິດສອນໃຫ້ນັກຮຽນຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນແບບດັ້ງເດີມຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງວັດທະນະທໍາຂອງປະເທດມາເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ ແລະ ຮຽນຮູ້ທີ່ຈະຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງການປະຕິບັດຕົວຈິງດັ່ງກ່າວ. ເມື່ອບັນດາປະເທດມີຄວາມຫັນສະໄໝ ແລະ ຫັນໄປສູ່ຮູບແບບການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກແບບອຸດສາຫະກໍາ, ການນໍາໃຊ້ແບບດັ້ງເດີມ ເຊັ່ນ: ການນໍາໃຊ້ວັດສະດຸທໍາມະຊາດເພື່ອຫຸ້ມຫໍ່ ແລະ ເພີນິເຈີແບບຫັດຖະກໍາທີ່ສາມາດສ້ອມແປງໄດ້ງ່າຍ ມັກຈະເປັນທີ່ຮັບຮູ້ວ່າລ້າສະໄໝ ແລະ ລ້າຫຼັງ. ໂມດູນການສຶກສາກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນສາມາດເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນເຫັນເຖິງການປະຕິບັດຕົວຈິງດັ່ງກ່າວຫຼາຍຂຶ້ນ.

ໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງ, ເນື່ອງຈາກວິຖີຊີວິດຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດຂອງປະເທດແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການປັບຕັດຫຼັກສູດການຮຽນ-ການສອນໃນໂຮງຮຽນເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງກ່າວ.

5.3.2 ການຝຶກອົບຮົມດ້ານອາຊີບ

ເພື່ອນໍາໃຊ້ໂອກາດຢ່າງເຕັມທີ່ໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທໍາສີຂຽວໃນເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ສປປລາວຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າປະຊາກອນຂອງຕົນມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຫັກສະທີ່ຈໍາເປັນ. ວຽກງານນີ້ແມ່ນນອກເໜືອຈາກການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບການຝຶກອົບຮົມກໍາລັງແຮງງານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ບາງດ້ານຂອງການຝຶກອົບຮົມດ້ານວິຊາຊີບຫຼື ອາຊີບສາມາດເປັນປະໂຫຍດໄດ້, ຊຶ່ງໄດ້ກ່າວມາແລ້ວໃນຂໍ້ 5.2.1-7 ຂ້າງເທິງ.

ຍ້ອນວ່າ SME ກວມເອົາສ່ວນໃຫຍ່ໃນເສດຖະກິດຂອງລາວ ຈິ່ງເປັນເຫດຜົນທີ່ຕິດສໍາລັບໂຄງການຝຶກອົບຮົມດັ່ງກ່າວເພື່ອສຸມໃສ່ບັນດາບໍລິສັດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຜູ້ປະກອບການໃໝ່. ເນື່ອງຈາກເສດຖະກິດໝູນວຽນແມ່ນແນວ

ຄວາມຄິດທີ່ຂ້ອນຂ້າງໃໝ່ໃນສປປລາວ, ການຝຶກອົບຮົມດັ່ງກ່າວຄວນສຸມສະເພາະໃສ່ວິທີການສ້າງຕະຫຼາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການໝູນວຽນໃໝ່ ແລະ ຜະລິດຕະພັນໃໝ່ ໃນກໍລະນີທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີຕະຫຼາດດັ່ງກ່າວໃນປະຈຸບັນນີ້.

ໃນເວລາອອກແບບໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ຄວນຄໍານຶງເຖິງໂອກາດໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ສາມາດມີຫຼາຍຂຶ້ນໃນກິດຈະກຳເສດຖະກິດໝູນວຽນຢູ່ “ຕົ້ນກະແສນ້ຳ - upstream” ເຊັ່ນ: ການນຳໃຊ້ໃໝ່, ການໃຫ້ເຊົ່າ, ການສ້ອມແປງ ແລະ ການຜະລິດຄືນໃໝ່ກ່ວາໃນກິດຈະກຳຢູ່ “ປາຍກະແສນ້ຳ - downstream” ເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ . ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ວຽກໃນກິດຈະກຳຢູ່ “ຕົ້ນກະແສນ້ຳ” ມັກຈະຕ້ອງມີທັກສະທີ່ກ່າວໜ້າກ່ວາກິດຈະກຳຢູ່ “ປາຍກະແສນ້ຳ”.³³

ໃນກິດຈະກຳທຳອິດ, ລັດຖະບານສາມາດຮ່ວມມືກັບສູນບໍລິການ SME ພາຍໃຕ້ສະພາການຄ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳແຫ່ງຊາດລາວ (LNCCI) ເພື່ອຈັດສຳມະນາເປັນປົກກະຕິກ່ຽວກັບຮູບແບບທຸລະກິດໝູນແບບວຽນ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆ. ສາມາດສ້າງກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ຂຶ້ນ ແລະ ຂະຫຍາຍອອກໂດຍຕໍ່ຍອດຈາກໂຄງການທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ ເຊັ່ນ: ລາວປາສະຈາກປລາສະຕິກ (Plastic Free Laos). ໂດຍອີງຕາມການສຳມະນາເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ສາມາດສ້າງໂຄງການຝຶກອົບຮົມໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍໂຄງການກ່ຽວກັບຮູບແບບທຸລະກິດໝູນວຽນ ແລະ ວິທີແກ້ໄຂ. ສາມາດປັບປຸງບັນດາໂຄງການດັ່ງກ່າວໃຫ້ເໝາະສົມກັບຂະແໜງການ ຫຼື ກຸ່ມຂະແໜງການສະເພາະ, ຕົວຢ່າງ: ລວມທັງການກໍ່ສ້າງ, ການບາລຸງຮັກສາ ແລະ ການທາລາຍ, ດ້ານກະສິກຳ ແລະ ດ້ານສະບຽງອາຫານ, ແລະ ການສ້ອມແປງ/ການຜະລິດຄືນໃໝ່ສິນຄ້າຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ. ຍັງສາມາດພິຈາລະນາແຜນງານພິເສດເພື່ອລະດົມຊຸກຍູ້ການຜູ້ປະກອບການເພດຍິງໃນເສດຖະກິດໝູນວຽນອີກດ້ວຍ.

ຍັງອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຮ່ວມມືກັບສະຫະພັນກຳມະບານລາວ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວາຫາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການສ້າງການຝຶກອົບຮົມດ້ານເສດຖະກິດໝູນວຽນໃຫ້ແກ່ບັນດາລູກຈ້າງ. ພາກບົດຮຽນດັ່ງກ່າວສາມາດສຸມໃສ່ດ້ານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການກະຕຸ້ນການຄົ້ນຄິດທີ່ມີນະວັດຕະກຳກ່ຽວກັບວິທີການຊອກຫາຄຸນຄ່າຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ບໍ່ສາມາດຫຼີກລຽງໄດ້.

5.4 ເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ການປະຕິວັດອຸດສາຫະກຳຄັ້ງທີ 4

ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ ພວມຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີທີ່ປະເທດສາມາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປະຕິວັດອຸດສາຫະກຳຄັ້ງທີ 4 (4IR) ແລະ ມີໂອກາດໃດທີ່ຄວນຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກກະແສການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳໃໝ່ນີ້. 4IR ແລະ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT) ຢ່າງກ້ວາງຂວາງສາມາດອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮັບເອົາການປະຕິວັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ. ອັນນີ້ແມ່ນບາງຕົວຢ່າງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍທັນທີກັບສປປລາວ ດ້ວຍການພິຈາລະນາຂັ້ນຕອນການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳໃນປະຈຸບັນນີ້ ດັ່ງນີ້:

- ເວທີ ICT ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກສະບຽງອາຫານ³⁴ ໂດຍຜ່ານການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງຂອງຊຸມຊົນຊົນນະບົດໃນການຄາດຄະເນດິນຟ້າອາກາດທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ, ໂດຍໃຫ້ບັນດາຜູ້ຂາຍຍົກ ແລະ ຮ້ານ

³³ ILO (2019). ທັກສະເພື່ອອະນາຄົດສີຂຽວ: ສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບທີ່ສຳຄັນ. ອົງການແຮງງານສາກົນ. ມີໃນ:

https://www.ilo.org/skills/events/WCMS_709121/lang--en/index.htm

³⁴ APEC (2019) ຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອດ້ານອາຫານ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT) ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ມີນະວັດຕະກຳ. ການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດອາຊີ-ປາຊີຟິກ. ສິ່ງພິມ APEC # 219-PP-04.3. ມີໃນ:

<https://www.apec.org/Publications/2019/10/Reducing-Food-Waste-by-Using-Information-and-Communications-Technology-and-Innovative-Technologies>

ຄ້າຕ່າງໆສາມາດກຳນົດຜະລິດຕະພັນສະບຽງອາຫານທີ່ໃກ້ຈະຮອດວັນທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ດ້ວຍການເຮັດໃຫ້ສະບຽງອາຫານງ່າຍຕໍ່ເຄື່ອງປັ້ນເສດອາຫານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ມີທ່າແຮງເປັນຜູ້ຊື້ສາມາດເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ສາມາດເຮັດທຸລະກິດງ່າຍຂຶ້ນ.

- ເຄື່ອງມື ICT ຍັງສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງການດຳເນີນທຸລະກິດສ້ອມແປງ ແລະ ຊ່ວຍໃນການນຳເອົາສ່ວນປະກອບຕ່າງໆມາໃຊ້ຄືນໃໝ່. ການນຳໃຊ້ເວທີການແບ່ງປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເວທີການຄົ້ນຄ້ວາຫາຢ່າງກ້ວາງຂວາງໃນຂະແໜງການນີ້ສາມາດເຮັດໃຫ້ຮ້ານສ້ອມແປງຕ່າງໆມີຄວາມສະດວກຂຶ້ນໃນການຊອກຫາເຄື່ອງອາໄຫຼ່ທີ່ຈຳເປັນ, ລວມທັງສ່ວນປະກອບຕ່າງໆທີ່ໄດ້ເກັບກູ້ຈາກບັນດາຜະລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ຖິ້ມໄປແລ້ວ ແລະ ອາຄານຕ່າງໆທີ່ໄດ້ມ້າງທຳລາຍໄປແລ້ວ.
- ICT ຍັງສາມາດຊ່ວຍການແບ່ງປັນຜະລິດຕະພັນ ບ່ອນທີ່ຜູ້ບໍລິໂພກສາມາດເຂົ້າເຖິງຜະລິດຕະພັນທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ວຍການຊື້ ແຕ່ແມ່ນການຢືມ ຫຼື ການເຊົ່າ. ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນຫຼາຍຫົນແຫ່ງທົ່ວໂລກພວມສ້າງ “ຫໍສະມຸດສິ່ງຂອງຕ່າງໆ” ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງສິ່ງຂອງຕ່າງໆທີ່ມີເຈົ້າຂອງແບບລວມໝູ່ ເຊັ່ນ: ເຄື່ອງມື, ອຸປະກອນການເຮັດສວນ, ເຄື່ອງກິລາ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ໃນເຮືອນຄົວ.³⁵

ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງອະນາຄົດໄລຍະກາງ, ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີການຜະລິດທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ການພິມ 3D ແລະ ຫຸ້ນຍົນທີ່ສະໜັບສະໜູນ AI ເປັນໂອກາດທີ່ດີໃນການນຳໃຊ້ວັດສະດຸໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ການຜະລິດສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກອຸດສາຫະກຳຫຼຸດລົງ.³⁶ ໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ, ຍ້ອນວ່າອຸດສາຫະກຳການຜະລິດໃນ ສປປລາວ ເຕີບໂຕຂຶ້ນ, ລັດຖະບານສາມາດຊອກຫາວິທີການກະຕຸ້ນໃຫ້ນຳເອົາ ເຕັກໂນໂລຢີດັ່ງກ່າວມາໃຊ້.

ບາງປະເທດ ແລະ ທຸລະກິດຫຼາຍແຫ່ງພວມຄົ້ນຄວ້າຫາວິທີການດ້ານເຕັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: Internet of Things (IoT), ຕົວເລກຂໍ້ມູນໃຫຍ່, blockchain ແລະ ການກຳນົດຄືນຄວາມຖີ່ວິທະຍຸ (RFID) ສາມາດຊ່ວຍຕິດຕາມວັດສະດຸຕ່າງໆ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກເພື່ອຟື້ນຟູຊັບພະຍາກອນເມື່ອສິ້ນສຸດອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງຜະລິດຕະພັນ ແຕ່ວ່າ ແອັບປລິເຄຊັນເຫຼົ່ານີ້ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ. ນອກນັ້ນ, ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີ 4IR ດັ່ງກ່າວເພື່ອສ້າງຄວາມສະດວກໃນການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໝູນວຽນແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍກ່ວາກັບບັນດາປະເທດທີ່ມີຂະແໜງການຜະ ລິດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ການນຳມາໃຊ້ໃໝ່ໃນລະດັບອຸດສາຫະ ກຳ.

6. ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະ

6.1 ສຳລັບ NSEDP ຄັ້ງທີ 9 ຂອງສປປລາວ

ຄາດວ່າຈະໄດ້ນຳສະເໜີເສດຖະກິດໝູນວຽນ ໃນ NSEDP ຄັ້ງທີ 9 ຊຶ່ງມີແຜນວ່າ “ເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ເສດຖະກິດສີຂຽວ” ຈະເປັນ 1 ໃນ 19 ບຸລິມະສິດ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງເສົາຄໍ້າ “ປົກປັກຮັກສາຄວາມສົມບູນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຈຳກັດການປະສົບກັບແຮງກະທົບ.” ການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງຫັນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນເປັນພື້ນຖານທີ່ດີເລີດຕໍ່ການສ້າງແຜນການ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ລະອຽດກວ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າວິທີການເສດຖະກິດໝູນວຽນແບບຕັດຂວາງແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ 6 ເສົາຄໍ້າທັງໝົດຂອງ NSEDP

³⁵ <https://www.shareable.net/how-to-start-a-library-of-things/>

³⁶ ຕົວຢ່າງ: ບໍລິສັດຢູນິລີເວີໄດ້ລາຍງານວ່າພວກເຂົາສາມາດຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນວັດຖຸຫຼາຍກວ່າ 40% ໃນໂຮງງານຂອງພວກເຂົາທີ່ປະເທດດູໄບໂດຍໃຊ້ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຄຸນນະພາບແບບດິຈິຕອນ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: <https://www.weforum.org/agenda/2020/01/factories-of-the-future-innovation-manufacturing>

ຄັ້ງທີ 9. ຕາຕະລາງ 1 ສະແດງໃຫ້ເຫັນບາງສ່ວນຂອງການເຊື່ອມໂຍງເຫຼົ່ານີ້, ລວມທັງວິທີການຂອງບາງເສົາຄໍ້າ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການພັດທະນາຊັບສິນມະນຸດ ແລະ ການປົກຄອງແບບລວມເອົາທຸກຄົນສາມາດຊ່ວຍບັນ ລຸຜົນເຖິງການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນສາມາດປະ ກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຫຼາຍເສົາຄໍ້າອື່ນໆ. ຄວນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງເຖິງການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນແລະກັນດັ່ງກ່າວໃນ NSEDP ຄັ້ງທີ 9, ໂດຍສະເພາະວິທີການຫັນໄປສູ່ເສດຖະກິດໜຸນວຽນສາມາດຊ່ວຍຊຸກຍູ້ຄວາມຄືບໜ້າດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມໄດ້ຄືແນວໃດ.

ຕາຕະລາງ 1. ສາຍພົວພັນທີ່ສໍາຄັນລະຫວ່າງການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ 6 ເສົາຄໍ້າຂອງ NSEDP ຄັ້ງທີ 9.

ໝາກຜົນ (ເສົາຄໍ້າ)	ການພົວພັນທີ່ສໍາຄັນກັບການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ
1. ກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງຢ່າງກວ້າງຂວາງ	ການຮັບຮອງເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໜຸນວຽນໃນຫຼາຍຂະແໜງການສາມາດຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາເສດຖະກິດມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີການເພິ່ງພາອາໄສຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໜ້ອຍລົງ, ດ້ວຍການເພີ່ມມູນຄ່າໄລຍະຍາວໃຫ້ສູງສຸດຈາກວັດສະດຸຕ່າງໆ.
2. ພັດທະນາຊັບສິນມະນຸດ	ການສຶກສາອົບຮົມທີ່ກ້ວາງຂວາງກ່ຽວກັບບັນດາຫຼັກການນິເວດວິທະຍາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມທີ່ເລິ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ແລະ ຮູບແບບທຸລະກິດແບບໜຸນວຽນແມ່ນສິ່ງຈໍາເປັນເພື່ອຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໜຸນວຽນ.
3. ສິ່ງເສີມຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ສະຫວັດດີພາບໃນສັງຄົມ	ການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໜຸນວຽນໃນດ້ານກະສິກໍາສາມາດເພີ່ມສະມັດຕະພາບການຜະລິດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຊຶ່ງເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການເຂົ້າເຖິງການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານສໍາລັບຜູ້ທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ. ບາງການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໜຸນວຽນ ເຊັ່ນ: ການແບ່ງປັນຜະລິດຕະພັນ, ສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຜະລິດຕະພັນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ.
4. ປົກປັກຮັກສາຄວາມສົມບູນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຈໍາກັດການປະສົບກັບແຮງກະທົບ.	ການຫັນເປັນເສດຖະກິດໜຸນວຽນສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດ, ລວມທັງການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕໍ່ລະບົບທໍາມະຊາດ.
5. ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ທົນທານ ແລະ ສິ່ງເສີມການເຊື່ອມໂຍງກັບສາກົນ	ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃໝ່ໂດຍອີງໃສ່ບັນດາຫຼັກການເສດຖະກິດໜຸນວຽນສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງຕິດຕັ້ງເພີ່ມເຕີມທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງໃນອະນາຄົດ. ຄາດວ່າບັນດາບໍລິສັດເອກະຊົນທີ່ຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໜຸນວຽນຈະມີການແຂ່ງຂັນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີໂອກາດທີ່ດີກວ່າທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງສາກົນ.
6. ຊຸກຍູ້ການປົກຄອງແບບລວມເອົາທຸກຄົນ	ການຫັນເປັນເສດຖະກິດໜຸນວຽນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສົນທະນາຢ່າງໃກ້ຊິດລະຫວ່າງພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ. ການປົກຄອງສໍາລັບການຫັນປ່ຽນດັ່ງກ່າວແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງວິໄສທັດຮ່ວມກັນ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ. ຈໍາເປັນຕ້ອງມີການປະສານງານກັນໃນທົ່ວທຸກກະຊວງ.

6.2 ສໍາລັບກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປເພື່ອກະກຽມການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໜຸນວຽນ

ບໍ່ດົນມານີ້, ສປປລາວໄດ້ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ ເລີ່ມຮັບຮູ້ວ່າການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮັບຮອງເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງແບບໜຸນວຽນຄືແນວໃດ. ພາກທີ 5 ຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ກຳນົດຫຼາຍຈຸດເລີ່ມຕົ້ນດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການດຳເນີນການຕ່າງໆເພື່ອໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວໄດ້ພິຈາລະນາ. ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນບາງບາດກ້າວທີ່ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນສາມາດປະຕິບັດໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ.

ການປະຕິບັດງານທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ໃນປີ 2020-21

ການຍົກລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຂັ້ນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດ. ໃນຂັ້ນຕອນການພັດທະນາ NSEDP ຄັ້ງທີ 9, MPI (ກັບ MoNRE ຕາມຄວາມເໝາະສົມ) ສາມາດຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມຂັ້ນພື້ນຖານເພື່ອຮັບປະກັນວ່າພະນັກງານຫຼັກແຫຼ່ງຂອງກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາກລັດມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບແນວຄວາມຄິດເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ ເຂົ້າໃຈວ່າມັນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງແນວໃດກັບໂຕເມນນະໂຍບາຍຂອງພວກເຂົາ.

ການທົບທວນຄືນກິດລະບຽບຕ່າງໆກ່ຽວກັບການຈັດຊື້ຂອງພາກລັດ. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມພວມຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການສ້າງຂໍ້ແນະນຳການຈັດຊື້ແບບສີຂຽວ.³⁷ MPI ຮ່ວມກັບ MoNRE ສາມາດທົບທວນຄືນຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ສະເໜີການປ່ຽນແປງເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງເຖິງບັນດາວັດຖຸປະສົງຂອງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. ອັນນີ້ລວມມີການຈັດຊື້ຜະລິດຕະພັນທີ່ບັນຈຸວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ແລ້ວ ແລະ ຫຼີກລ່ວງບັນດາລາຍການທີ່ໃຊ້ພຽງຄັ້ງດຽວແລ້ວຖິ້ມ.

ການໂອ້ລົມສົນທະນາກັບບັນດາຂະແໜງການສຳຄັນກ່ຽວກັບວິທີການຊຸກຍູ້ການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. MPI ສາມາດຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໜຸນວຽນກັບບັນດາຜູ້ຕາງໜ້າຂອງພາກສ່ວນເສດຖະກິດສຳຄັນເພື່ອທົບທວນສະຖານະການໃນປະຈຸບັນ, ຍົກລະດັບຄວາມຮັບຮູ້, ແບ່ງປັນຕົວຢ່າງຕ່າງໆ ແລະ ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບບັນດາສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນອາດຈະເປັນຄວາມຄິດທີ່ດີທີ່ຈະສຸມໃສ່ 1 ຫຼື 2 ຂະແໜງການ. ເພື່ອກະກຽມໃຫ້ແກ່ການສົນທະນາດັ່ງກ່າວ, ສາມາດດຳເນີນການປະເມີນສະຖານະການແບບໄວເພື່ອບັນທຶກເປັນເອກະສານການປະຕິບັດຕົວຈິງໃນປະຈຸບັນ ແລະ ເພື່ອກຳນົດໂອກາດຕ່າງໆໃນການກ້າວໄປສູ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. ບາງການໂອ້ລົມສົນທະນາອາດຈະໄປເຖິງການສ້າງແຜນທີ່ເສດຖະກິດຂອງຂະແໜງການແບບມີເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນການທີ່ມີກອບເວລາທີ່ບັນດາບໍລິສັດເອກະຊົນ ແລະ ພາກລັດຈະດຳເນີນການ. ໃນບາງໄລຍະຂອງຂັ້ນຕອນເຫຼົ່ານັ້ນ, ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະເຊື່ອເຊີນບັນ ດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕົ້ນຕໍທີ່ມີຄວາມຊ່ຽວຊານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາຫາວິທີການທີ່ພວກເຂົາສາມາດສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ການໂອ້ລົມສົນທະນາກັບບັນດາທະນາຄານກ່ຽວກັບວິທີການອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງທຶນສໍາລັບທຸລະກິດທີ່ມີຮູບແບບທຸລະກິດ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. MPI ສາມາດພົວພັນກັບບາງທະນາຄານເອກະຊົນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບວິທີການດຳເນີນທຸລະກິດໃຫ້ງ່າຍຂຶ້ນ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນທຸລະ

³⁷ ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ (2018). ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ: ການທົບທວນລະດັບຊາດໂດຍສະໝັກໃຈກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ກິດ SME ແລະ ຜູ້ເລີ່ມຕົ້ນທຸລະກິດໃໝ່) ດ້ວຍວິທີແກ້ໄຂຂອງເສດຖະກິດໜຸນວຽນເພື່ອສາມາດເຂົ້າເຖິງການເງິນ. ແຮງບັນດານໃຈສາມາດໄດ້ມາຈາກປະເທດເນເທີແລນ ຊຶ່ງກຸ່ມທະນາຄານໃຫຍ່ໆທີ່ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ ໄດ້ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.³⁸ ເພື່ອກະຕຸ້ນໃຫ້ມີການລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນໃສ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໜຸນວຽນ, ລັດຖະບານອາດຈະຈຳເປັນຕ້ອງມີບາງຄວາມສ່ຽງ, ຕົວຢ່າງ: ໂດຍຜ່ານຮູບແບບການເງິນແບບປະສົມ.

ການສຶກສາໃນໂຮງຮຽນເພື່ອກະກຽມໃຫ້ເດັກ ແລະ ຊາວໜຸ່ມໃຫ້ດາລົງຊີວິດໃນເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. MPI ສາມາດລິເລີ່ມໂຄງການຮ່ວມກັບກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຊຶ່ງອາດຈະໃຫ້ MoNRE ມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າຫາໂມດູນການສອນແບບໃໝ່ກ່ຽວກັບເສດຖະກິດໜຸນວຽນທີ່ສາມາດເປັນຫຼັກສູດການຮຽນຂອງໂຮງຮຽນ. ການປະກອບເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນດັ່ງກ່າວແມ່ນປະສົບການ ແລະ ຜົນສໍາເລັດຂອງໂຄງການ ProCEED.³⁹ ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງສາມາດປະເມີນລະດັບຂອງໂຄງການຝຶກອົບຮົມໃນປະຈຸບັນສໍາລັບຄູອາຈານໃນໂຮງຮຽນທີ່ກວມເອົາຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສໍາລັບການສຶກສາດ້ານເສດຖະກິດໜຸນວຽນອີກດ້ວຍ. ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະທົບທວນປະສົບການຂອງປະເທດໄທໃນການລວມເອົາການສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ESD) ໃນການຝຶກອົບຮົມຄູ ແລະ ຫຼັກສູດການສອນໃນໂຮງຮຽນ, ລວມທັງວິທີການນໍາໃຊ້ນໍາໃຊ້ແນວຄວາມຄິດ “ເສດຖະກິດພໍພຽງ” ເຂົ້າໃນການສິດສອນດ້ານຄ່ານິຍົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເສດຖະກິດໜຸນວຽນຄືແນວໃດ ເຊັ່ນ: ການປະຢັດ ແລະ ຄວາມພຽງພໍ. ການິດແນວຄວາມຄິດ ແລະ ແນວຄິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນສປປລາວ.

ການປະຕິບັດງານທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້ໃນປີ 2022-25

ສູນຄວາມຮູ້ເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. ເພື່ອປັບປຸງຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຊ່ຽວຊານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເສດຖະກິດໜຸນວຽນ ແລະ ການປັບປຸງການປະສານງານຂອງບັນດາໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເສດຖະກິດໜຸນວຽນ, MPI (ພ້ອມກັບໜ່ວຍງານພາກລັດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ) ສາມາດສ້າງຕັ້ງສູນຄວາມຮູ້ແຫ່ງຊາດ. ອັນນີ້ອາດຈະແມ່ນສູນໜຶ່ງທີ່ມີຂອບເຂດກວ້າງຂວາງ ແລະ ແບບທົ່ວໄປ ຫຼື ສູນນ້ອຍກວ່າໂດຍສຸມໃສ່ຂະແໜງການສະເພາະ. ການອອກແບບ ແລະ ວັດຖຸປະສົງຂອງສູນດັ່ງກ່າວ (ຫຼື ຫຼາຍສູນ) ຄວນພິຈາລະນາເຖິງໂອກາດຕ່າງໆໃນການສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍວຽກງານຂອງສະຖາບັນທີ່ມີຢູ່. ຕົວຢ່າງ: ໃນຂົງເຂດກະສິກາແບບໜຸນວຽນ, ອາດຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເຖິງບັນດາກິດຈະກຳທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ຂອງສູນເຕັກໂນໂລຢີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການຮຽນຮູ້ດ້ານຊີວະມວນ (BTILC)

⁴⁰

ລິເລີ່ມການສົນທະນາເພີ່ມເຕີມກັບຂະແໜງການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການປັບປຸງແຜນທີ່ຂອງຂະແໜງການ. ການສົນທະນາກັບຂະແໜງການສາມາດຂະຫຍາຍໄປສູ່ຂະແໜງການອື່ນໆອອກຈາກຂະແໜງການທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍໃນເບື້ອງຕົ້ນຕື່ມອີກ. ຖ້າຊຸດການສົນທະນາໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ສ້າງແຜນທີ່ຂອງຂະແໜງການແລ້ວ, ອາດຈະເຖິງເວລາທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າພາຍຫຼັງ 2-3 ປີຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປັບປຸງເປົ້າໝາຍ ແລະ ການດຳເນີນການ.

³⁸ ABN Amro, ING & Rabobank (2018). ຂໍ້ແນະນຳການເງິນດ້ານເສດຖະກິດໜຸນວຽນ. ມີໃນ: <https://www.rabobank.com/en/press/search/2018/20180702-abn-amro-ing-and-rabobank-launch-finance-guidelines-for-circular-economy.html>

³⁹ <http://www.laos-proceed.com/>

⁴⁰ <https://bioenergyinternational.com/pellets-solid-fuels/new-unido-centre-to-promote-biomass-fuel-production-in-lao-pdr>

ສະໜັບສະໜູນການຫັນທຸລະກິດສ້ອມແປງໃຫ້ເປັນວິຊາຊີບ. MPI ສາມາດດຳເນີນການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບທຸລະກິດສ້ອມແປງ ແລະ ການບໍລິການທີ່ມີຢູ່ໃນຕົວເມືອງໃຫຍ່ເພື່ອເຂົ້າໃຈເຖິງຂອບເຂດຂອງກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ກຳນົດວິທີການຕ່າງໆເພື່ອຍົກລະດັບຂອງຂະແໜງການ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການບໍລິການສ້ອມແປງຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ດຶງດູດບັນດາຄົວເຮືອນ.

ລາຍງານເປັນປົກກະຕິໂດຍບັນດາລັດວິສາຫະກິດ ແລະ ວິສາຫະກິດພາກເອກະຊົນ. ລັດຖະບານສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາວິສາຫະກິດທັງໝົດທີ່ເກີນຂະໜາດໃດໜຶ່ງສົ່ງບົດລາຍງານປະຈຳປີກ່ຽວກັບຜົນງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນການປັບປຸງ. ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວສາມາດປະກອບມີຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເສດຖະກິດໝູນວຽນ ເຊັ່ນ: ການຜະ ລິດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ການນຳໃຊ້ວັດຖຸທີ່ນຳມາໃຊ້ໃໝ່ໃຫ້ເປັນວັດຖຸດິບ.

ປັບປຸງການເກັບຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ການແຍກສິ່ງເສດເຫຼືອໃນຕົວເມືອງຂັ້ນຮອງ. ອີງຕາມປະສົບການທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄວາມພະຍາຍາມໃນປະຈຸບັນເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຂອງແຂງໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສາມາດສົ່ງເສີມການປະຕິບັດທີ່ຄ້າຍຄືກັນນີ້ໃນຕົວເມືອງຂັ້ນຮອງ.

ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດຫຼັກການເສດຖະກິດເປັນວົງໃນຂະບວນການອະນຸມັດສຳລັບໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. MPI ສາມາດລິເລີ່ມການສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບວິທີການຮັບປະກັນໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃໝ່, ເຊັ່ນ: ລະບົບນໍ້າປະປາໃນຕົວເມືອງ ແລະ ລະບົບລະບາຍນໍ້າ, ໂດຍມີການພິຈາລະນາແບບໝູນວຽນຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນຕອນການອອກແບບ. ອັນນີ້ລວມທັງການທົບທວນຄືນການປະຕິບັດທີ່ດີຂອງສາກົນ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຍັງສາມາດເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ກວ້າງຂວາງເພື່ອປັບປຸງລະບົບຂອງປະເທດໃນການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບວິທີການຂອງລະບົບງົບປະມານ ແລະ ເງິນສົມທົບພາກລັດສາມາດສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນ. MPI ສາມາດຮ່ວມກັບກະຊວງການເງິນທົບທວນຄືນວິທີການທີ່ຟາສິອາກອນ ແລະ ເງິນສົມທົບຂອງລັດຖະບານໃຫ້ເປັນສິ່ງຈູງໃຈ ຫຼື ບໍ່ເປັນສິ່ງຈູງໃຈໃນການແກ້ໄຂແບບໝູນວຽນ. ການທົບທວນນີ້ສາມາດສົ່ງຜົນຕໍ່ຂໍ້ແນະນຳການປະຕິຮູບເພື່ອພິຈາລະນາໃນຂັ້ນຕອນສ້າງງົບປະມານປະຈຳປີ ຫຼື ໃນການຮ່າງແຜນການ NSEDP ຄັ້ງທີ 10.

ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນອາຊຽນ. ຫຼາຍປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ (AMS) ພວມຄົ້ນຄ້ວາຫາວິທີທີ່ພວກເຂົາສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮັບເອົາການປະຕິບັດຕົວຈິງເສດຖະກິດໝູນວຽນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ບາງປະເທດພວມຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຂອງການສ້າງແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ. ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລະດັບຊາດເຫຼົ່ານີ້ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມຂຶ້ນ ຖ້າວ່າ AMS ຍັງລວມເອົາບັນດາຫຼັກການພື້ນຖານ ແລະ ວັດຖຸປະສົງຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນເຂົ້າໃນການຮ່ວມມືໃນລະດັບພາກພື້ນ. ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວສາມາດສະໜັບສະໜູນ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຈິງຈັງໃນຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆເພື່ອເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືຂອງອາຊຽນໃນດ້ານນີ້, ລວມທັງການສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍ, ຕົວຢ່າງ: ການປະສົມກົມກຽວກັນດ້ານມາດຕະຖານເຕັກນິກ ແລະ ແຜນງານ R&D ໃນພາກພື້ນ.

ບັນນານຸກົມ

APEC (2019) Reducing Food Waste by Using Information and Communications Technology (ICT) and Innovative Technologies. Asia-Pacific Economic Cooperation. Publication APEC#219-PP-04.3. Available at: <https://www.apec.org/Publications/2019/10/Reducing-Food-Waste-by-Using-Information-and-Communications-Technology-and-Innovative-Technologies>

Akenji, L., Bengtsson, M., Bleischwitz, R., Tukker, A., & Schandl, H. (2016). Ossified materialism: introduction to the special volume on absolute reductions in materials throughput and emissions. *Journal of Cleaner Production*, 132, 1-12

A Vongvisouk, T., Thongmanivong, S., Komany, S., Inthaboualy, I., Pham, T.T., Moeliono, M., Bong, I.W. & Phompila, C. (2020). Lao PDR's Nationally Determined Contribution (NDC): Progress, opportunities, and challenges in the forestry sector. Center for International Forestry Research (CIFOR). Available at: <https://www.cifor.org/knowledge/publication/7557/>

Benton, D. & Hazell, J. (2015). Circular Economy in Japan. The Institution of Environmental Sciences. Available at: <https://www.the-ies.org/analysis/circular-economy-japan>

ABN Amro, ING & Rabobank (2018). Circular Economy Finance Guidelines. Available at: <https://www.rabobank.com/en/press/search/2018/20180702-abn-amro-ing-and-rabobank-launch-finance-guidelines-for-circular-economy.html>

Ellen MacArthur Foundation (2019). Completing the Picture: How the Circular Economy Tackles Climate Change. Available at: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/our-work/activities/climate-change>

Ellen MacArthur Foundation (2012). Towards the Circular Economy 1: Economic and Business Rationale for an Accelerated Transition. Available at: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/towards-the-circular-economy-vol-1-an-economic-and-business-rationale-for-an-accelerated-transition>

Government of Lao PDR (2018). Lao People's Democratic Republic: Voluntary National Review on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development

Green Alliance (2019). Building a circular economy: How infrastructure can support resource efficiency Available at: https://green-alliance.org.uk/building_a_circular_economy.php.

Hildebrandt, J., Hagemann, N., & Thrän, D. (2017). The contribution of wood-based construction materials for leveraging a low carbon building sector in Europe. *Sustainable cities and society*, 34, 405-418.

Helmecke, M., Fries, E., & Schulte, C. (2020). Regulating water reuse for agricultural irrigation: risks related to organic micro-contaminants. *Environmental Sciences Europe*, 32(1), 4.

- IPES-Food (2016). From uniformity to diversity: a paradigm shift from industrial agriculture to diversified agroecological systems. International Panel of Experts on Sustainable Food systems.
- ILO (2018). World Employment Social Outlook 2018: Greening with jobs, Geneva: International Labour Organization. Available at: https://www.ilo.org/weso-greening/documents/WESO_Greening_EN_web2.pdf
- ILO (2019). Skills for a greener future: Key findings. International Labour Organization. Available at: https://www.ilo.org/skills/events/WCMS_709121/lang--en/index.htm
- Kinnunen, P. H. M., & Kaksonen, A. H. (2019). Towards circular economy in mining: Opportunities and bottlenecks for tailings valorization. *Journal of Cleaner Production*, 228, 153-160.
- Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. *Resources, conservation and recycling*, 127, 221-232.
- Tukker, A. (2005). Leapfrogging into the future: developing for sustainability. *International Journal of Innovation and Sustainable Development*, 1(1-2), 65-84.
- Lange, G. M., Wodon, Q., & Carey, K. (Eds.). (2018). *The changing wealth of nations 2018: Building a sustainable future*. The World Bank.
- Mathews, J. A., & Tan, H. (2016). Circular economy: lessons from China. *Nature*, 531(7595), 440-442.
- Menikpura, S. N. M., Sang-Arun, J., & Bengtsson, M. (2013). Integrated solid waste management: an approach for enhancing climate co-benefits through resource recovery. *Journal of Cleaner Production*, 58, 34-42.
- McDowall, W., Geng, Y., Huang, B., Barteková, E., Bleischwitz, R., Türkeli, S., ... & Doménech, T. (2017). Circular economy policies in China and Europe. *Journal of Industrial Ecology*, 21(3), 651-661.
- COM(2019) 190 final. Available at: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report_implementation_circular_economy_action_plan.pdf
- Standing Committee of the National People's Congress (2008) Circular Economy Promotion Law of the People's Republic of China. Available at: <http://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=7025&lib=law>
- Schroeder, P., Anggraeni, K., & Weber, U. (2019). The relevance of circular economy practices to the sustainable development goals. *Journal of Industrial Ecology*, 23(1), 77-95.
- Silva, A., Rosano, M., Stocker, L., & Gorissen, L. (2017). From waste to sustainable materials management: Three case studies of the transition journey. *Waste management*, 61, 547-557.

Van Bodegom, A.J., van Middelaar, J. & Metz, N. (2019). Circular Agriculture in Low and Middle Income Countries. Discussion Paper, Food & Business Knowledge Platform. Available at: <https://knowledge4food.net/circular-agriculture-low-middle-income-countries/>

Vongvisith, B., Wudi, Z., Fang, Y., Kai, W., Ming, L., Xiyan, J., ... & Hong, Y. (2018). Agricultural waste resources and biogas energy potential in rural areas of Lao PDR. *Energy Sources, Part A: Recovery, Utilization, and Environmental Effects*, 40(19), 2334-2341.

Williams, M., Schröder, P., Gower, R., Kendal, J., Retamal, M., Dominish, E., & Green, J. (2018). *Bending the Curve: Best practice interventions for the circular economy in developing countries*. Tearfund: London.

WHO (2006). WHO guidelines for the safe use of wastewater excreta and greywater (Vol. 1). World Health Organization.

Zhu, J., Fan, C., Shi, H., & Shi, L. (2019). Efforts for a circular economy in China: A comprehensive review of policies. *Journal of Industrial Ecology*, 23(1), 110-118.

<https://www.nswcircular.org/making-high-value-products-from-agricultural-waste/>

<http://www.ecosanres.org/>

<https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P131201?>

<https://gggi.org/stakeholder-consultation-workshop-on-sustainable-solid-waste-management-strategy-and-action-plan-for-vientiane-2020-2030/>

<https://report.gggi.org/2019/success-story-4/>

<http://www.laos-proceed.com/>

<https://bioenergyinternational.com/pellets-solid-fuels/new-unido-centre-to-promote-biomass-fuel-production-in-lao-pdr>

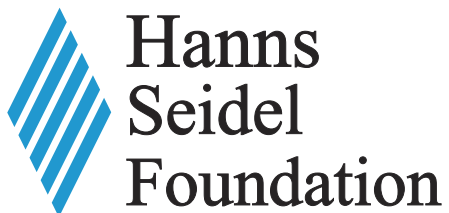
<https://www.ellenmacarthurfoundation.org/circular-economy/what-is-the-circular-economy>

<https://www.shareable.net/how-to-start-a-library-of-things/>

<https://www.weforum.org/agenda/2020/01/factories-of-the-future-innovation-manufacturing>

<https://circulareconomy.europa.eu/platform/>

<http://asianews.eu/content/lao-construction-sector-eyeing-strong-growth-2019-89523>

ມູນນິທິ Hanns Seidel (HSF)
ຫ້ແງການລະດັບພາກພື້ນ
60 Ly Thai To
ຮ່າໂນ້ຍ 100000
Web: www.hss.de